

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

SYTUACJA PODAŻOWO-POPYTOWA I CENOWA NA PODSTAWOWYCH RYNKACH ROLNYCH

W Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa na początku 2019 r. odbyło się kolejne posiedzenie Zespołu Ekspertów ds. Prognozowania Cen Podstawowych Produktów Rolno-Żywnościowych, powołanego przez Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

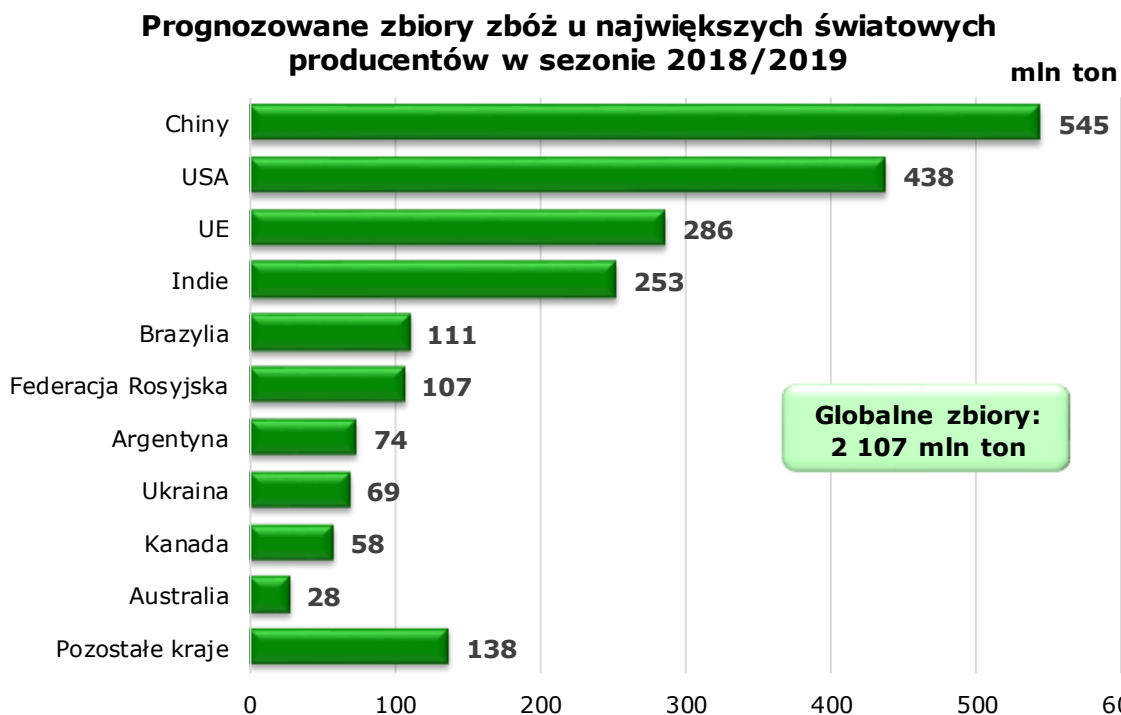
Spis treści

1. RYNEK ZBÓŻ	3
Światowe zbiory zbóż.....	3
Zbiory zbóż w kraju	5
Zużycie krajowe	7
Polski handel zagraniczny zbożami	8
Sytuacja cenowa	11
2. RYNEK WIEPRZOWINY	13
Produkcja żywca wieprzowego na świecie	13
Pogłowie i produkcja wieprzowiny w UE	13
Pogłowie trzody chlewnej i produkcja wieprzowiny w Polsce	14
Handel UE wieprzowiną z krajami trzecimi	16
Polski handel zagraniczny wieprzowiną	18
Spożycie wieprzowiny	20
Sytuacja cenowa	21
3. RYNEK WOŁOWINY I CIEŁĘCINY	23
Produkcja żywca wołowego na świecie.....	23
Pogłowie i produkcja żywca wołowego w UE.....	23
Pogłowie i produkcja żywca wołowego w Polsce.....	24
Handel UE wołowiną z krajami trzecimi.....	26
Polski handel zagraniczny wołowiną.....	27
Spożycie wołowiny	29
Sytuacja cenowa	30
4. RYNEK DROBIU	32
Produkcja drobiu na świecie.....	32
Produkcja drobiu w UE	32
Produkcja drobiu w Polsce	33
Handel UE drobiem z krajami trzecimi	33
Polski handel zagraniczny drobiem	34
Spożycie drobiu	36
Sytuacja cenowa	36
5. RYNEK MLEKA I PRODUKTÓW MLECZNYCH	39
Prognoza sytuacji na światowym rynku mleka.....	39
Pogłowie krów, produkcja i dostawy mleka w Polsce	40
Produkcja masła i odtłuszczonego mleka w proszku (OMP).....	42
Polski handel zagraniczny mlekiem i produktami mlecznymi.....	44
Spożycie mleka i jego przetworów.....	47
Sytuacja cenowa	48

1. RYNEK ZBÓŻ

Światowe zbiory zbóż¹

W sezonie 2018/2019 światowe zbiory zbóż mogą być o 1% mniejsze niż w poprzednim sezonie i wynieść 2 107 mln ton. Globalne zbiory pszenicy mogą ukształtować się na poziomie 735 mln ton wobec 763 mln ton w roku gospodarczym 2017/2018. Wzrost zbiorów pszenicy nastąpi przede wszystkim w USA (o 8%, do 51 mln ton), Kanadzie (o 6%, do 32 mln ton) i Argentynie (o 4%, do 19 mln ton). Spośród głównych światowych producentów pszenicy, największy spadek w sezonie 2018/2019 przewidywany jest w Australii (o 20%, do 17 mln ton), Federacji Rosyjskiej (o 16%, do 72 mln ton), na Ukrainie (o 7%, do 25 mln ton), a także w Unii Europejskiej (o 9%, do 138 mln ton).

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych USDA, Grain: World Markets and Trade, February 2019.

Prognozy USDA wskazują, że produkcja zbóż paszowych w roku gospodarczym 2018/2019 wzrośnie o 1%, do 1 372 mln ton. Wzrost przewidywany jest dla kukurydzy i sorga, natomiast spadek dla pozostałych rodzajów zbóż. Produkcja kukurydzy, która jest najważniejszym zbożem paszowym, wzrośnie o 2%, do 1 100 mln ton. Zbiory kukurydzy zwiększą się m.in. u jej największych producentów i eksporterów

¹ Zapasy, produkcja oraz zużycie zbóż (bez ryżu) na świecie, w WNP i UE według United States Department of Agriculture (USDA) – Grain: World Markets and Trade, February 2019.

(w Brazylii – o 14,5%, do 97 mln ton, Argentynie – o 37%, do 54 mln ton i na Ukrainie – o 29%, do 44 mln ton), natomiast obniżą się m.in. w UE (o 4%, do 147 mln ton) i USA (o 1%, do 380 mln ton).

W sezonie 2018/2019 produkcja zbóż na poziomie 2,11 mld ton, przy światowym zużyciu prognozowanym na niecałe 2,15 mld ton (o 2% wyższym niż w poprzednim roku gospodarczym) przyczyni się do spadku globalnych zapasów zbóż – o 7% w porównaniu z poprzednim rokiem gospodarczym – do 605 mln ton.

Zbiory zbóż w krajach WNP w sezonie 2018/2019 zostały oszacowane na 219 mln ton, o 5% poniżej zbiorów z 2017 r. W WNP, pomimo mniejszych zbiorów, przy przewidywanym spadku zużycia do 130 mln ton, nadwyżka z bieżącej produkcji będzie stanowiła 41% zbiorów. Największy spadek produkcji pszenicy w tym ugrupowaniu w porównaniu z sezonem 2017/2018 odnotowano w Federacji Rosyjskiej – o około 13 mln ton i na Ukrainie – o 2 mln ton. Według USDA zbiory pszenicy w Federacji Rosyjskiej były o 16% mniejsze niż w urodzajnym 2017 r. i wyniosły 72 mln ton. Na Ukrainie natomiast odnotowano rekordowe zbiory kukurydzy (35,5 mln ton, wzrost o 47% w porównaniu z 2017 r.). W tej sytuacji eksport zbóż z krajów WNP może nadal być duży i stanowić konkurencję dla eksportu ziarna z UE.

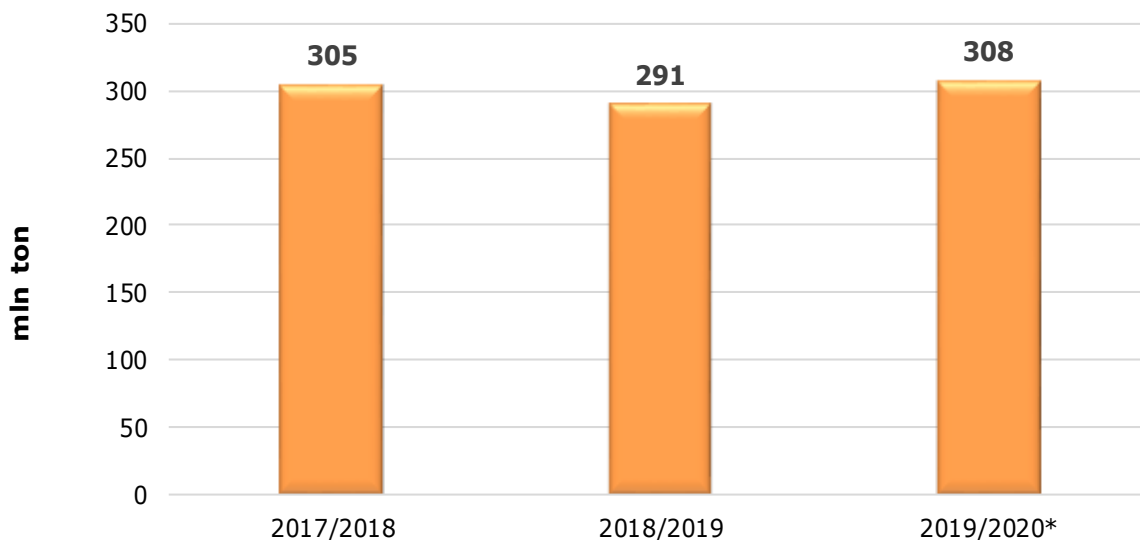
W sezonie 2018/2019 zbiory zbóż w UE (z powodu suszy) były o 6% mniejsze niż w poprzednim sezonie i wyniosły 285 mln ton. Znacząco obniżyły się zbiory pszenicy, które przez USDA szacowane są na 138 mln ton wobec 151 mln ton w sezonie 2017/2018 (spadek o 9%). Zbiory zbóż paszowych ukształtowały się na poziomie 147 mln ton, o 4% niższym niż rok wcześniej. Zbiory kukurydzy obniżyły się o 2%, do 61 mln ton, jęczmienia – o 4%, do 56 mln ton, a żyta – o 11%, do 7 mln ton. Jedynie sorga w UE zebrano o 3% więcej, tj. 0,7 mln ton.

Unijne zapotrzebowanie na zboże w sezonie 2018/2019 będzie tylko o 6 mln ton mniejsze od przewidywanego zużycia. Ocenia się, że mniejsze niż przed rokiem zbiory zbóż oraz duża konkurencja na rynkach zagranicznych przyczynią się do ograniczenia eksportu ziarna z UE. Pomimo tego zmniejszeniu ulegną zapasy, które na koniec sezonu mogą wynieść 24 mln ton wobec blisko 31 mln ton rok wcześniej.

IERGŻ-PIB poinformował, że według International Grains Council (IGC) powierzchnia uprawy pszenicy na świecie w nowym sezonie 2019/2020 może wynieść 219,6 mln ha i być o 1% większa niż w poprzednim sezonie. Przy założeniu dobrych

warunków pogodowych, zbiory pszenicy mogą ukształtować się na poziomie 751 mln ton, o 2% wyższym niż w sezonie 2018/2019.

Zbiory zbóż w UE

* prognoza KE (DG AGRI - G4)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych Komisji Europejskiej, EU Crops Market Observatory – Cereals, 28th February 2019.

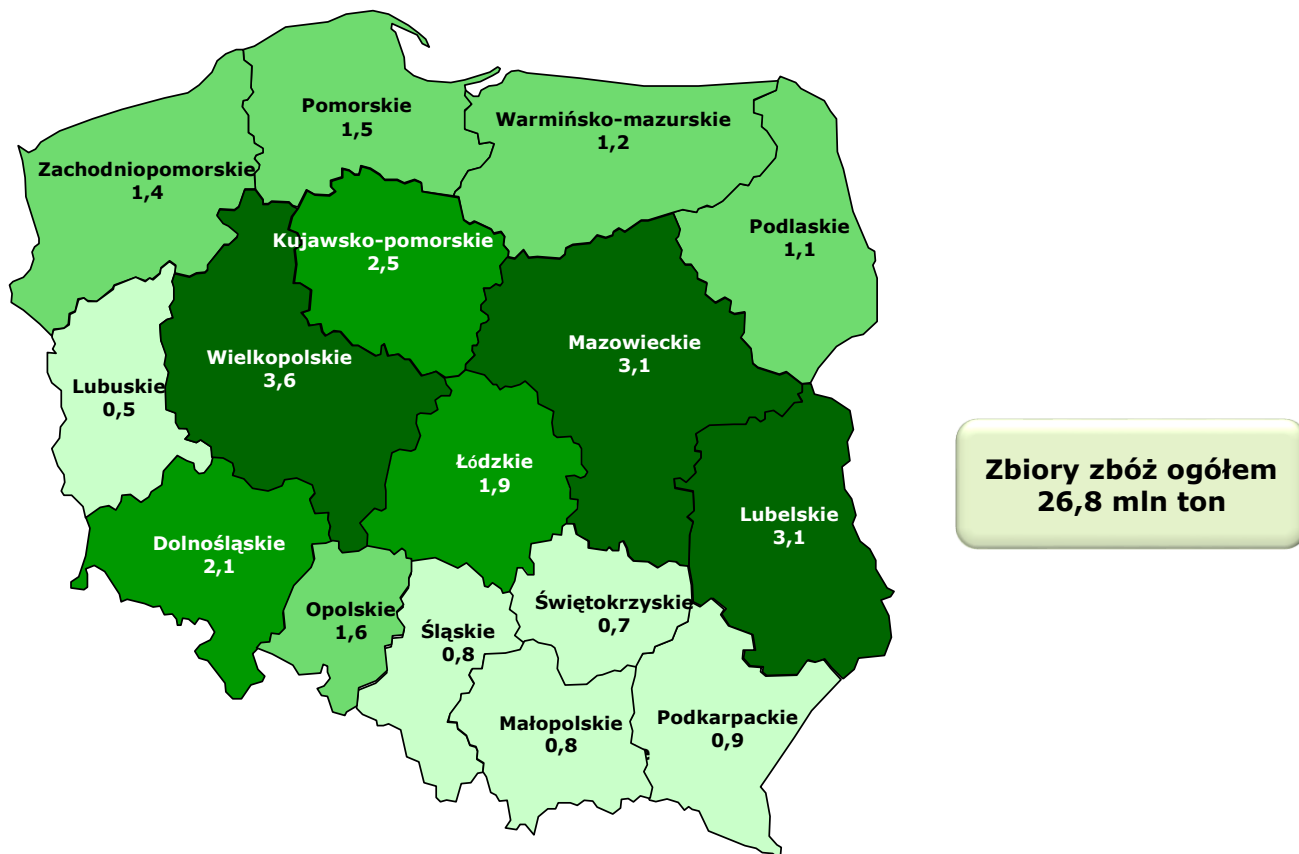
Komisja Europejska prognozuje, że powierzchnia uprawy zbóż w UE w 2019 r. może wynieść 56 mln ha i być o 1,7% większa niż przed rokiem. Unijna produkcja może osiągnąć poziom 308 mln ton, o 6,1% wyższy niż w 2018 r. Prawdopodobnie wzrosną zbiory pszenicy, jęczmienia, żyta i owsa, a nieco obniżą się zbiory kukurydzy.

Zbiory zbóż w kraju

W 2018 r. w Polsce susza w okresie wiosenno-letnim miała znaczący wpływ na poziom zbiorów. Według GUS zbiory zbóż ogółem (z kukurydzą, prosem i gryką) ukształtowały się na poziomie 26,8 mln ton, o około 16% niższym od zbiorów ubiegłorocznych. Spadek zbiorów wynikał przede wszystkim ze znacznie niższych plonów. Powierzchnia uprawy wyniosła 7,8 mln ha i była o 2,7% większa niż przed rokiem. Mniej zebrano wszystkich rodzajów zbóż. Zbiory pszenicy oszacowano na poziomie 9,8 mln ton (o 16% niższym niż w 2017 r.), a żyta – 2,2 mln ton (o 19% niższym)².

² Informacja sygnałowa GUS, Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2018 r., opublikowana 21 grudnia 2018 r.

Zbiory zbóż w Polsce w 2018 r. (w mln ton)

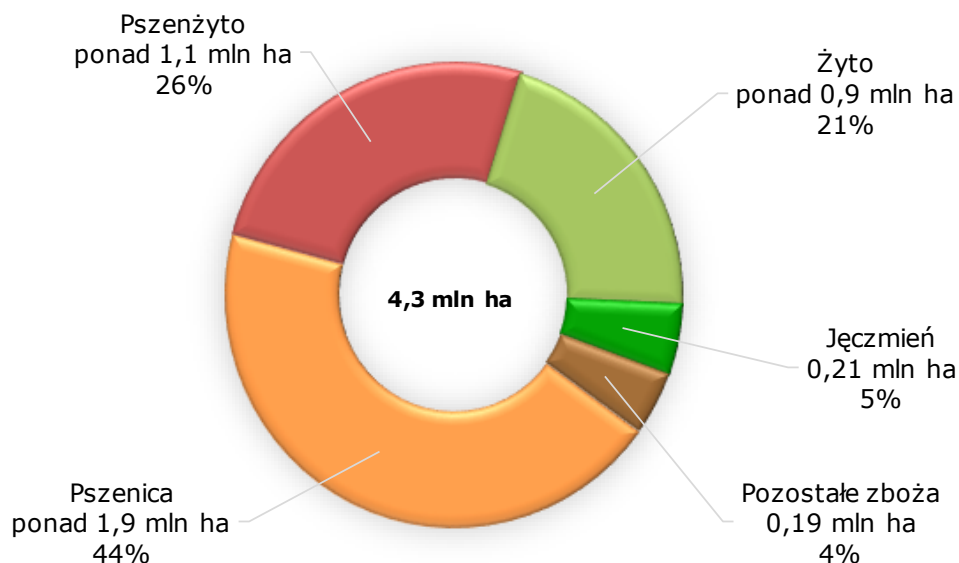

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych GUS.

Podaż zbóż do skupu w sezonie 2018/2019 może być mniejsza niż w poprzednim sezonie, z uwagi na niższy poziom zbiorów. W okresie lipiec 2018 r.– styczeń 2019 r. skup zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi był o 27% mniejszy niż w tym samym okresie przed rokiem i wyniósł 4,7 mln ton. W tym czasie skup kukurydzy zwiększył się o 18%, do 1,8 mln ton.

Z oceny przeprowadzonej przez GUS w listopadzie 2018 r. wynika, że obszar zasiewów zbóż ozimych w Polsce pod zbiory w 2019 r. jest nieco większy od notowanego w poprzednim roku i wynosi 4,3 mln ha. Pszenicy ozimej zasiano ponad 1,9 mln ha, żyta – ponad 0,9 mln ha, pszenżyta ozimego – ponad 1,1 mln ha, jęczmienia – około 0,21 mln ha, a zbóż ozimych pozostałych – 0,19 mln ha (w tym 83 tys. ha mieszanek zbożowych ozimych).

Szacowana powierzchnia zasiewów zbóż ozimych pod zbiory w 2019 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS.

Uprawy ozime przed wejściem w stan zimowego spoczynku były w lepszej kondycji niż w analogicznym okresie 2017 r. Nieco lepiej niż przed rokiem oceniono stan plantacji pszenicy ozimej, żyta i jęczmienia ozimego (na 3,7 stopnia kwalifikacyjnego). Na tym samym poziomie jak przed rokiem oceniono stan plantacji pszenżyta ozimego i mieszanek zbożowych ozimych (na 3,6 stopnia kwalifikacyjnego). Przebieg pogody do końca lutego 2019 r. nie stwarzał zagrożenia dla roślin, w związku z tym krajowe zbiory zbóż w bieżącym roku zapowiadają się dobrze.

Zużycie krajowe³

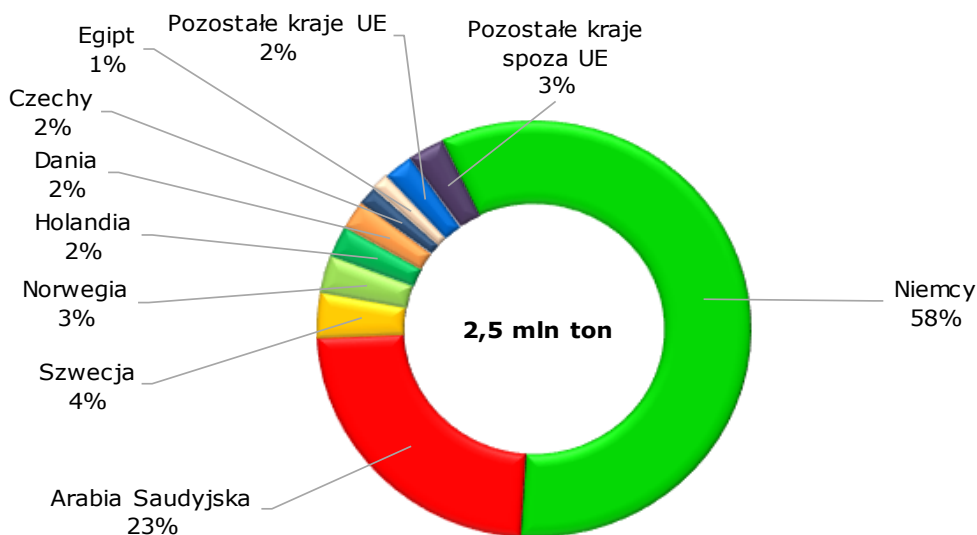
Analicyści KOWR przewidują, że w sezonie 2018/2019 nastąpi wzrost chłonności krajowego rynku zbóż, ale dynamika wzrostu będzie mniejsza. Tradycyjnie największą pozycję stanowić będzie paszowe zużycie zbóż, które może być o 1% większe niż w poprzednim sezonie. Przewiduje się również wzrost wykorzystania ziarna do siewu, jak również na cele przemysłowe. Zużycie zbóż na cele konsumpcyjne prawdopodobnie ulegnie dalszemu niewielkiemu zmniejszeniu. Szacuje się, że w bieżącym sezonie łączne krajowe zużycie zbóż będzie o 1% większe niż w sezonie 2017/2018.

³ Według szacunków analityków Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i przewidywań IERiGŻ-PIB.

Polski handel zagraniczny zbożami⁴

Pomimo mniejszych zbiorów w 2018 r. eksport zbóż i przetworów zbożowych z Polski jest znaczący. Według wstępnych danych Ministerstwa Finansów w sezonie 2018/2019 (tj. w okresie od lipca do grudnia 2018 r.) z kraju wywieziono 2,5 mln ton ziarna zbóż, o 11% więcej niż rok wcześniej. W strukturze wywozu pszenica stanowiła 41%, kukurydza – 28%, a żyto – 12%. W okresie od lipca do grudnia 2018 r. eksport pszenicy wyniósł 1,0 mln ton i był o 4% mniejszy niż w tym samym okresie 2017 r. Zwiększył się natomiast wywóz m.in. kukurydzy o 33%, do 686 tys. ton i żyta – o 19%, do 305 tys. ton.

Struktura geograficzna eksportu ziarna zbóż z Polski w okresie lipiec-grudzień 2018 r. (wg wagi produktu)

Źródło: obliczenia Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

Polscy eksporterzy lokowali zboże przede wszystkim na rynku unijnym (70% wywiezionego ziarna). Zboże eksportowano głównie do Niemiec (1,4 mln ton – 58% eksportu ziarna z Polski).

Tradycyjnie najwięcej wywieziono pszenicy. Największymi jej odbiorcami były: Arabia Saudyjska (580 tys. ton, 57% eksportu tego ziarna), Niemcy (260 tys. ton, 25%) i Norwegia (50 tys. ton, 5%).

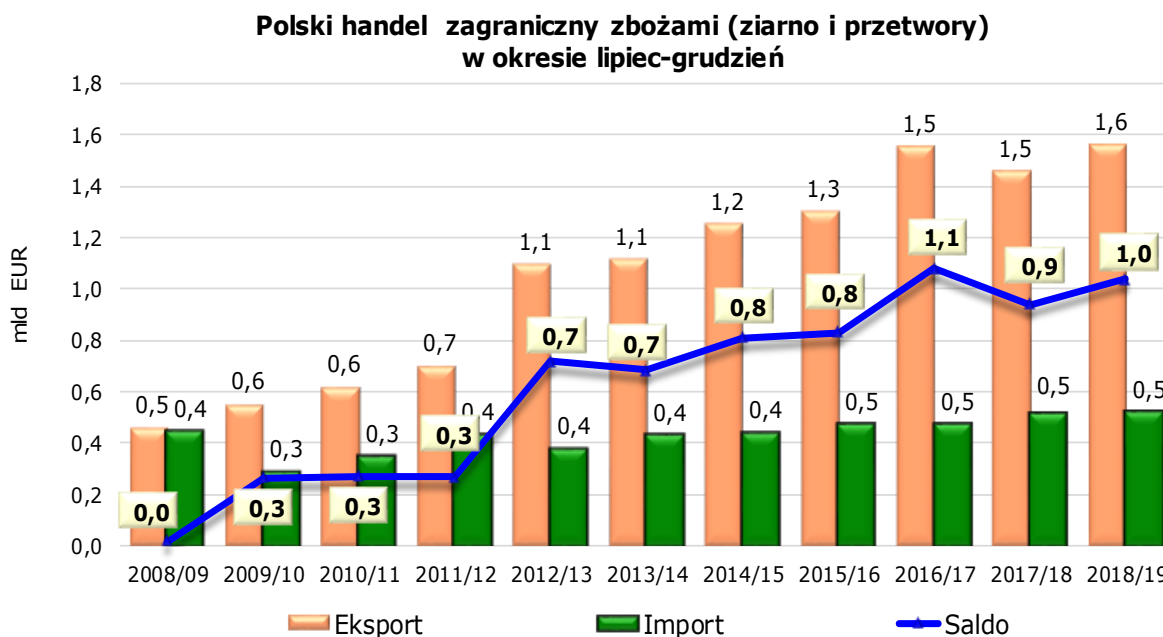
⁴ Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem zbożowym dotyczą wybranych towarów z pozycji CN 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1008, 1101, 1102, 1103, 1104, 1107, 110811, 110812, 1109, 2302, 1902, 1904, 1905 i zostały obliczone na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

Poziom eksportu produktów pierwotnego przetwórstwa w okresie od lipca do grudnia 2018 r. był zbliżony do notowanego przed rokiem, a produktów wysoko-przetworzonych – o 2% większy. Łącznie (w ekwiwalencie ziarna) w okresie sześciu miesięcy roku gospodarczego 2018/2019 z kraju wywieziono 3,1 mln ton zbóż i przetworów zbożowych wobec 2,9 mln ton w tym samym okresie przed rokiem. Przychody z eksportu były o 7% większe od uzyskanych rok wcześniej i wyniosły 1,6 mld EUR.

Import ziarna zbóż do Polski w okresie sześciu miesięcy sezonu 2018/2019 uległ zmniejszeniu. W okresie lipiec–grudzień 2018 r. do kraju przywieziono 676 tys. ton ziarna zbóż, o 5% mniej niż w tym samym okresie poprzedniego sezonu. Spadek importu dotyczył głównie pszenicy (o 8%, do 368 tys. ton), jęczmienia (o 30%, do 65 tys. ton) i pszenżyta (o 59%, do 1 tys. ton). Wzrost odnotowano przede wszystkim w przywozie kukurydzy (o 3%, do 176 tys. ton) i żyta (3 razy więcej, do 39 tys. ton). Największymi dostawcami zbóż były kraje UE (497 tys. ton, 74% importu ziarna). Spoza UE zaimportowano 179 tys. ton (26% importu ziarna), w tym najczęściej z Ukrainy (134 tys. ton, 20%) i Argentyny (22,5 tys. ton, 3%).

Import produktów zbożowych pierwotnego przetwórstwa w okresie sześciu miesięcy sezonu 2018/2019 był o 5% większy niż w analogicznym okresie sezonu 2017/2018, natomiast produktów wysokoprzetworzonych – o 3% mniejszy. Łącznie (w ekwiwalencie ziarna) do kraju przywieziono 1,2 mln ton zbóż i przetworów zbożowych, o 2% mniej niż przed rokiem. Wartość importu była o 1% większa niż rok wcześniej i wyniosła 0,5 mld EUR.

Saldo handlu zagranicznego zbożami oraz przetworami zbożowymi było dodatnie i w ekwiwalencie ziarna ukształtowało się na poziomie 1,9 mln ton wobec 1,7 mln ton rok wcześniej. Saldo wartościowe wyniosło 1,0 mld EUR i było o 11% większe niż w tym samym okresie sezonu 2017/2018.

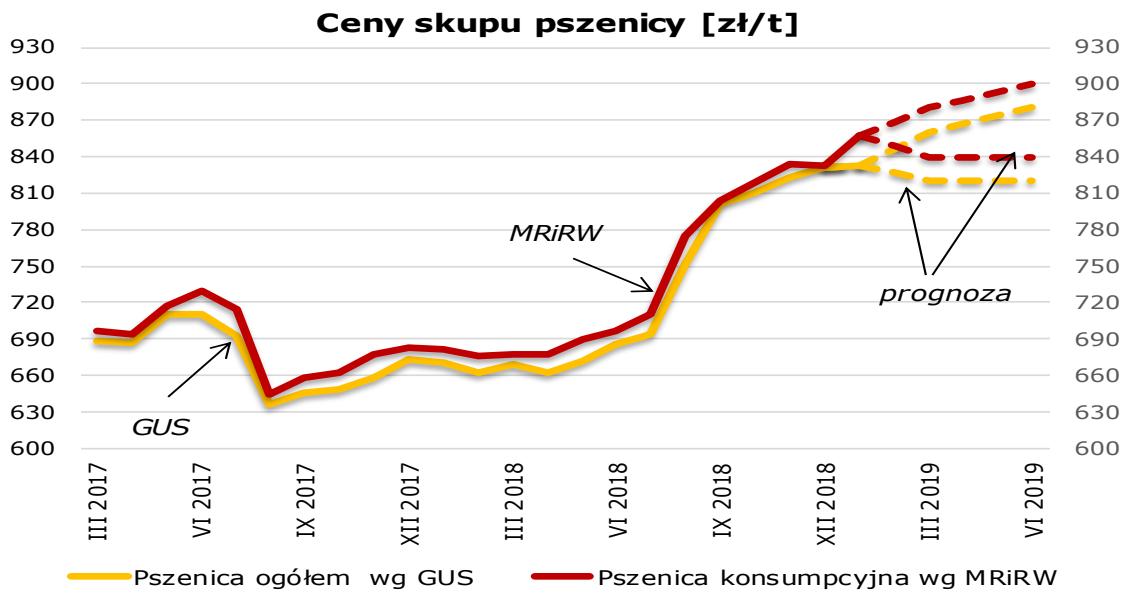
Źródło: obliczenia Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2018 r. – dane wstępne.

Na obroty polskiego handlu zagranicznego, tak jak w latach poprzednich, duży wpływ ma kurs złotego wobec innych walut, głównie wobec euro, jak również relacje cen zbóż krajowych do cen w pozostałych państwach UE, zwłaszcza tych położonych najbliżej Polski.

W drugiej połowie bieżącego sezonu dynamika eksportu zbóż prawdopodobnie ulegnie ograniczeniu. Przyczyni się do tego mniejsza podaż zbóż oraz duża konkurencja na tradycyjnych rynkach zbytu. Dodatkowo wyjście Wielkiej Brytanii ze struktur unijnych może spowodować także ograniczenia w eksporcie zbóż, zwłaszcza dotyczyć to może zmniejszenia wywozu produktów zbożowych wtórnego przetwórstwa (makarony, pieczywo i wyroby piekarskie oraz produkty spożywcze otrzymywane przez spęcznienie i prażenie ziarna) oraz produktów zbożowych pierwotnego przetwórstwa, zwłaszcza mąki. Eksport zbóż i produktów zbożowych z Polski do Wielkiej Brytanii w sezonach 2016/2017–2017/2018 stanowił od 7% do 8% krajowego eksportu zbóż. W tej sytuacji eksport zbóż w całym sezonie 2018/2019, według szacunków analityków Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, może ukształtować się na poziomie 4,4 mln ton (w ekwiwalencie ziarna), o 14% niższym niż w poprzednim sezonie. Ocenia się, że w sezonie 2018/2019 import zbóż i przetworów zbożowych (w ekwiwalencie ziarna) może się ukształtować na poziomie 2,3 mln ton, o 3% niższym.

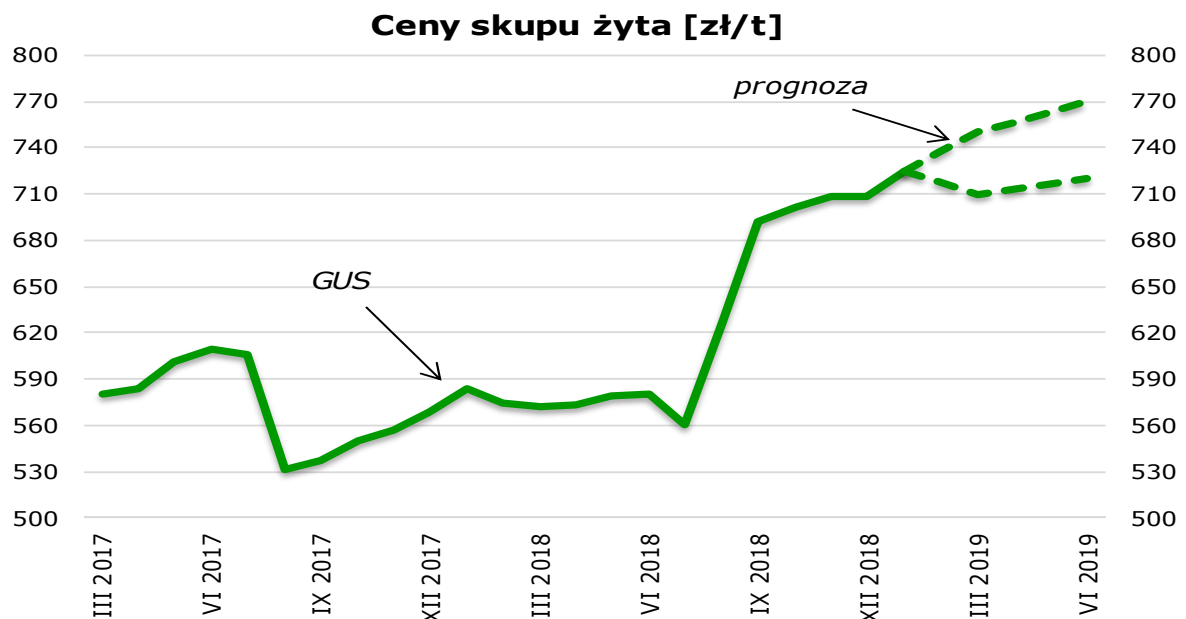
Sytuacja cenowa

W sezonie 2018/2019 ceny zbóż w UE kształtują się pod wpływem słabych zbiorów spowodowanych suszą rolniczą. Rosnące zapotrzebowanie na zboża w Europie Zachodniej przyczyniło się do wzmożonego popytu importowego, co miało wpływ na wzrost cen ziarna. W Polsce od początku sezonu ceny skupu zbóż rosły i były wyższe niż przed rokiem. Według danych GUS w styczniu 2019 r. za pszenicę w skupie przeciętnie uzyskiwano 833 zł/t, nieznacznie (o 0,2% więcej) niż w poprzednim miesiącu. W tym czasie przeciętna cena żyta wyniosła 724 zł/t i była o 2% wyższa. Ceny te były o 24% wyższe niż przed rokiem. Średnia cena jęczmienia ukształtowała się na poziomie 818 zł/t, o 2% wyższym niż w grudniu 2018 r. Jednocześnie była ona o 21% wyższa od notowanej przed rokiem. Cena kukurydzy w styczniu 2019 r. wyniosła 746 zł/t i była o 5% wyższa niż przed miesiącem i o 25% wyższa od ceny sprzed roku.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, MRiRW i prognozy Zespołu Ekspertów.

W lutym 2019 r. ceny zbóż wykazywały krótkotrwałe wahania. Zakłady zbożowe objęte monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW w dniach 25.02 – 3.03.2019 r. za pszenicę konsumpcyjną płaćły 835 zł/t, o 3% mniej niż miesiąc wcześniej, a za żyto konsumpcyjne – 717 zł/t, o 2% mniej. W tym czasie cena jęczmienia paszowego wyniosła 818 zł/t, a kukurydzy – 736 zł/t. Ceny tych zbóż były o około 1% niższe niż w poprzednim miesiącu. W porównaniu z notowaniami sprzed roku kukurydza była o 16% droższa, a pozostałe zboża – o 22–25% droższe.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i prognozy Zespołu Ekspertów.

W Unii Europejskiej w dniach 25.02 – 3.03.2019 r. za pszenicę konsumpcyjną przeciętnie uzyskiwano 197 EUR/t (847 zł/t), o 2% mniej niż przed miesiącem, a za kukurydzę – 162 EUR/t (697 zł/t), o 1% mniej. W tym czasie jęczmień paszowy potaniał o 7%, do 180 EUR/t (773 zł/t). W porównaniu z analogicznym okresem 2018 r. ceny pszenicy w UE były wyższe o 19%, jęczmienia – o 13%, a kukurydzy – o 1%. W Polsce w tym czasie średnia cena pszenicy konsumpcyjnej wyrażona w walucie unijnej wyniosła 194 EUR/t i była o 2% niższa niż w Niemczech, ale o 15% wyższa niż na Słowacji⁵.

W dalszej części sezonu 2018/2019 zmniejszające się zasoby zbóż na rynku unijnym będą stymulowały ceny do wzrostu. Jednak dynamikę wzrostu mogą ograniczać prognozy dobrych zbiorów zbóż na świecie w sezonie 2019/2020 (aktualnie nie ma przesłanek, które wskazywałyby na mniejsze zbiory zarówno w Polsce, jak i u głównych światowych producentów). Zmiany cen na rynkach zagranicznych będą oddziaływały na ceny zbóż w kraju. Mniejsze zbiory w Niemczech w 2018 r. mogą zwiększyć możliwości eksportu polskiego ziarna, co będzie ten spadek dodatkowo ograniczało. W tej sytuacji należy liczyć się z utrzymaniem cen zbóż na poziomie wyższym niż przed rokiem. Zespół Ekspertów ds. Prognozowania Cen Podstawowych Produktów Rolno-Żywnościowych ocenił, że ceny zbóż do końca sezonu 2018/2019 mogą być o 20–30% wyższe niż przed rokiem.

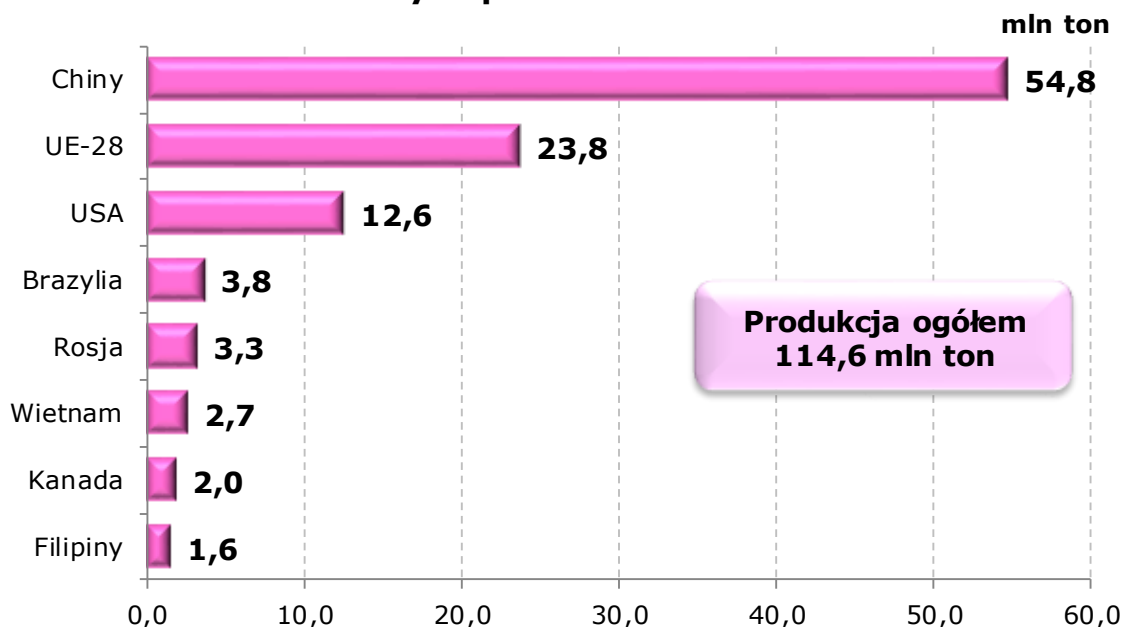
⁵ Według obliczeń Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie średnich cen tygodniowych – dla Polski według ZSRIR MRIRW, a dla pozostałych krajów według Komisji Europejskiej.

2. RYNEK WIEPRZOWINY

Produkcja żywca wieprzowego na świecie

Globalna produkcja wieprzowiny wykazuje trend wzrostowy, a mięso wieprzowe jest najpopularniejszym gatunkiem wśród konsumentów. W 2019 r. (według prognozy Departamentu Rolnictwa USA z listopada 2018 r.) światowa produkcja wieprzowiny może wzrosnąć o 1,4%, do 114,6 mln ton, do czego przyczyni się jej zwiększenie m.in. u dwóch największych producentów, tj. w Chinach (o 1,2%, do 54,8 mln ton) i USA (o 5,2%, do 12,6 mln ton)⁶.

Prognoza produkcji wieprzowiny u największych światowych producentów w 2019 r.

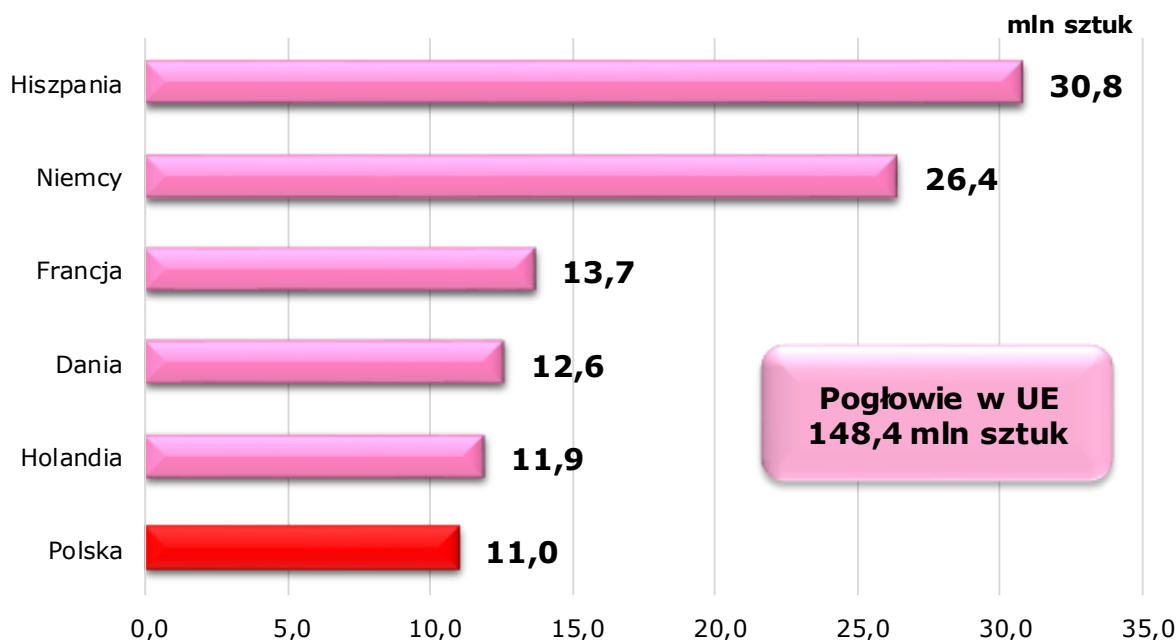
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych USDA i KE.

Pogłowie i produkcja wieprzowiny w UE

Utrzymujący się w latach 2017–2018 wzrost pogłowia świń u największych producentów wieprzowiny w UE, stymulowany wysokimi cenami żywca w okresie od czerwca 2016 r. do czerwca 2017 r. i popytem na wieprzowinę ze strony Chin, przyczynił się do wzrostu produkcji żywca wieprzowego w UE. Według danych Komisji Europejskiej produkcja wieprzowiny w 2018 r. prawdopodobnie wyniosła 24 mln ton i była o 1,5% większa w odniesieniu do 2017 r.

⁶ *Livestock and Poultry: World Markets and Trade*, USDA FAS, October 2018.

Kraje UE o największym pogłowiu świń w grudniu 2018 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych EUROSTAT.

Na skutek mniejszego popytu na unijną wieprzowinę ze strony Chin od drugiego półrocza 2017 r. nastąpił wzrost podaży na unijnym rynku, a w konsekwencji spadek cen żywca wieprzowego. Z przeprowadzonego w końcu 2018 r. spisu pogłowia świń w krajach członkowskich wynika, że zmniejszyła się liczebność loch i loch prośnych w UE (w obu przypadkach o 3%), co prawdopodobnie spowoduje spadek pogłowia trzody chlewnej ogółem w kolejnych okresach spisowych. W efekcie w 2019 r. produkcja wieprzowiny w UE prawdopodobnie będzie o około 1% mniejsza niż w 2018 r. i wyniesie 23,8 mln ton⁷.

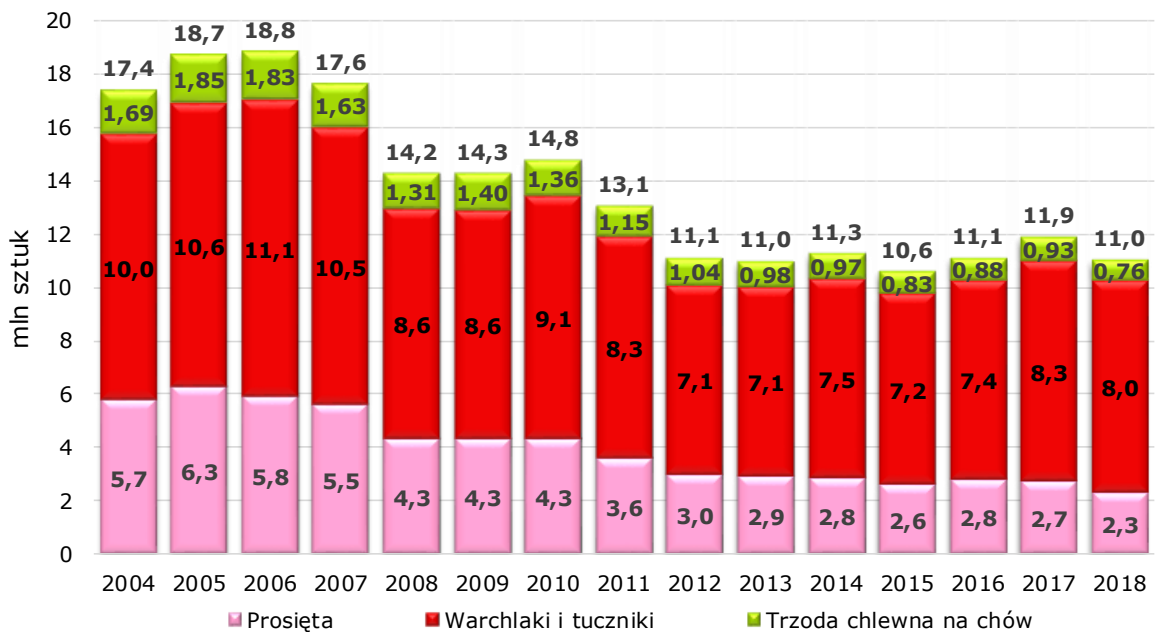
Pogłowie trzody chlewnej i produkcja wieprzowiny w Polsce

W Polsce (według wstępnych danych GUS) w grudniu 2018 r. pogłowiu trzody chlewnej liczyło 11 028 tys. sztuk, o 7,4% mniej niż przed rokiem. W odniesieniu do grudnia 2017 r. stado prosiąt zmniejszyło się o 16,5%, a warchlaków – o 8,0%. Spadek pogłowia nastąpił również w grupie świń na chów o wadze 50 kg i więcej – o 18,0%, w tym loch – o 18,0%, a loch prośnych – o 18,7%. Niewielki wzrost liczebności (o 0,2%) odnotowano jedynie w grupie trzody chlewnej na ubój o wadze 50 kg i więcej (tuczników)⁸.

⁷ Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019, Autumn 2018.

⁸ Pogłowie świń według stanu w grudniu 2018 r. Informacje sygnałne GUS, 31.01.2019 r.

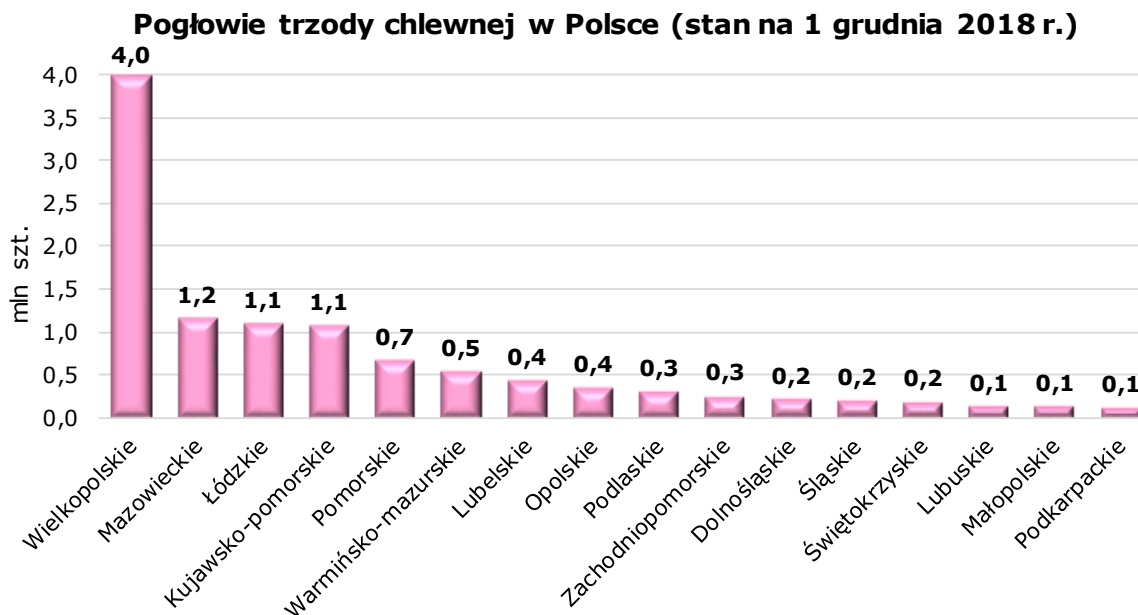
Pogłowie trzody chlewnej w Polsce (stan w grudniu)

Liczby umieszczone nad poszczególnymi słupkami dotyczą pogłowia trzody chlewnej ogółem.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS.

W grudniu 2018 r. największy udział w pogłowie świń w kraju miały sąsiadujące ze sobą województwa: wielkopolskie (36,0%), mazowieckie (10,5%), łódzkie (10,1%) i kujawsko-pomorskie (9,9%). Spadek liczebności pogłowia nastąpił w jedenastu województwach, w tym największy – w woj. małopolskim (o 24,7% – o 47 tys. sztuk), lubelskim (o 23,8% – o 139,8 tys. sztuk) i kujawsko-pomorskim (o 17% – o 223,8 tys. sztuk), a w województwie o największej koncentracji świń – wielkopolskim – pogłowie obniżyło się o 7% (tj. o 299,7 tys. sztuk). Wzrost liczebności trzody chlewnej odnotowano w pięciu województwach, największy – w woj. dolnośląskim (o 19,7% – o 37,9 tys. sztuk) oraz w woj. podlaskim (o 8% – o 23,5 tys. sztuk), a w woj. mazowieckim – drugim pod względem udziału w pogłowie – o 4,7% (o 52,1 tys. sztuk).

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS.

Mniejsza opłacalność chowu, wynikająca z potania trzody chlewnej względem zbóż i pasz, a w efekcie spadek pogłowia macior i prosiąt, pozwalają przewidywać, że w czerwcu 2019 r. może nastąpić dalszy spadek pogłowia świń.

Na skutek utrzymującego się w 2017 r. i w pierwszym półroczu 2018 r. trendu wzrostowego w krajowym pogłowie świń produkcja żywca wieprzowego⁹ w 2018 r., według oceny IERiGŻ–PIB, mogła wynieść 2 504 tys. ton (1 957 tys. ton mpc.¹⁰) i być o około 3% większa niż w roku 2017.

Wzrost krajowej produkcji ma swoje odzwierciedlenie w wielkości skupu żywca wieprzowego. W 2018 r., według wstępnych danych GUS, do krajowych podmiotów skupujących dostarczono 1 971 tys. ton trzody chlewnej, o 3% więcej niż w 2017 r.

W 2019 r., na skutek zmniejszenia liczebności pogłowia w końcu 2018 r. i przewidywanego jego dalszego spadku w czerwcu 2019 r., krajowa produkcja żywca wieprzowego może być o około 2% mniejsza niż w 2018 r.

Handel UE wieprzowiną z krajami trzecimi

W 2018 r. w Unii Europejskiej mniejszy eksport wieprzowiny do Chin, tj. największego odbiorcy produktów wieprzowych z UE, był rekompensowany wzrostem sprzedaży zagranicznej do Korei Południowej i na Filipiny oraz do Japonii i USA. W 2018 r. z UE wywieziono 3,9 mln ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz).

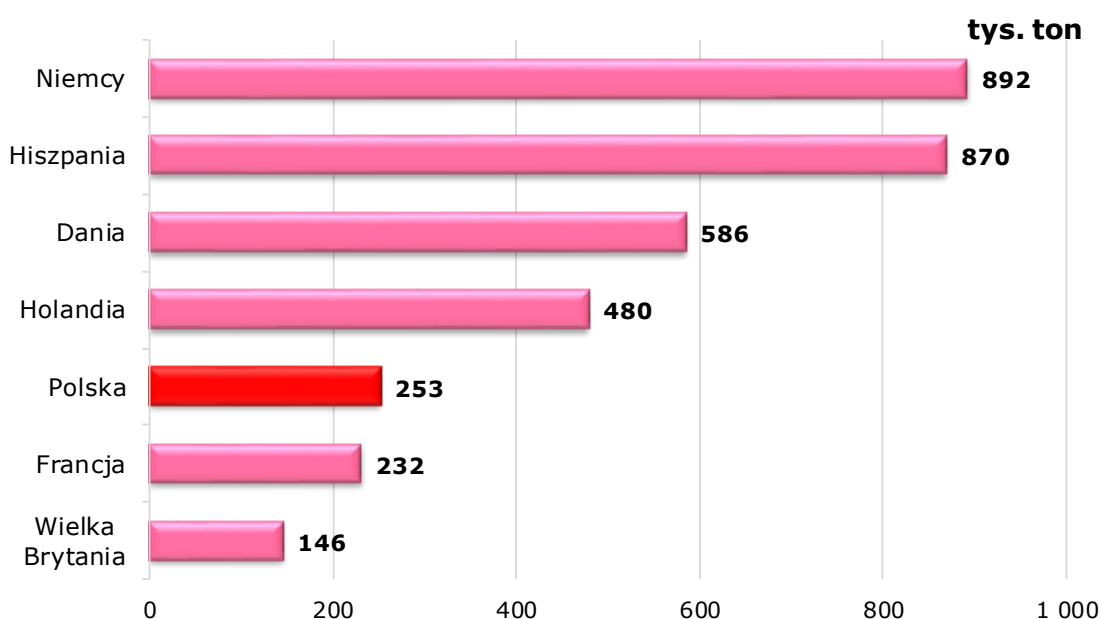
⁹ Produkcja krajowa oznacza uboje przemysłowe i gospodarcze powiększone o eksport żywych zwierząt i pomniejszone o import żywych zwierząt.

¹⁰ Mpc. – masa poubojowa ciepła.

Był to poziom zbliżony do zrealizowanego w 2017 r. Do Chin wyeksportowano 1,4 mln ton, o 4,5% mniej niż przed rokiem, a do Hongkongu – 231 tys. ton, o 40% mniej. Do Japonii sprzedano 455 tys. ton (o 2% więcej), do Korei Południowej – 345 tys. ton (o 21,5% więcej), na Filipiny – 288 tys. ton (o 13% więcej), a do USA – 169 tys. ton (o 7% więcej)¹¹.

Największymi eksporterami wieprzowiny z UE były: Niemcy z 23% udziałem w eksporcie, Hiszpania (22%), Dania (15%), Holandia (12%) i Polska (6%).

Najwięksi unijni eksporterzy wieprzowiny do krajów trzecich w 2018 r.

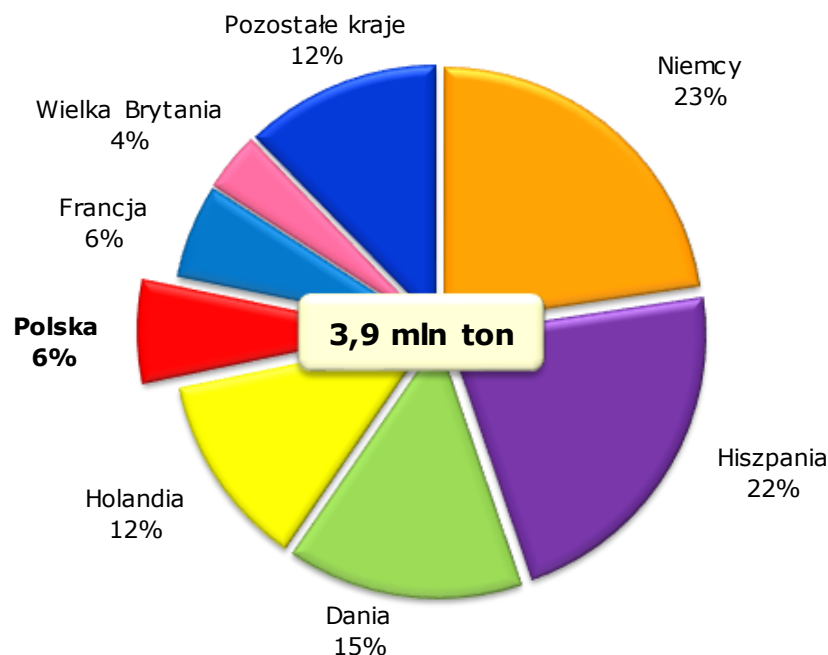
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych Komisji Europejskiej.

Według prognozy Komisji Europejskiej z grudnia 2018 r. eksport produktów wieprzowych poza obszar celny UE w 2019 r. może być o 8% mniejszy niż w roku 2018, co będzie wynikało z prognozowanej na 2019 r. mniejszej produkcji wieprzowiny w UE oraz nasilonej konkurencji ze strony USA i Brazylii¹².

¹¹ Committee for the Common Organisation of the Agricultural Markets, 7 February 2019.

¹² Prognoza handlu zagranicznego wieprzowiną w UE na 2019 r. na podstawie *EU Agricultural Outlook for Markets and Income 2018–2030*, December 2018.

Udział krajów UE w eksporcie wieprzowiny do krajów trzecich w 2018 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych Komisji Europejskiej.

Import produktów wieprzowych do UE w 2018 r. był o 8% mniejszy niż w 2017 r. i wyniósł 34 tys. ton (w ekwiwalencie tusz). Głównym dostawcą była Szwajcaria (19 tys. ton), a także Serbia (4 tys. ton), Chile i Norwegia (po 3 tys. ton).

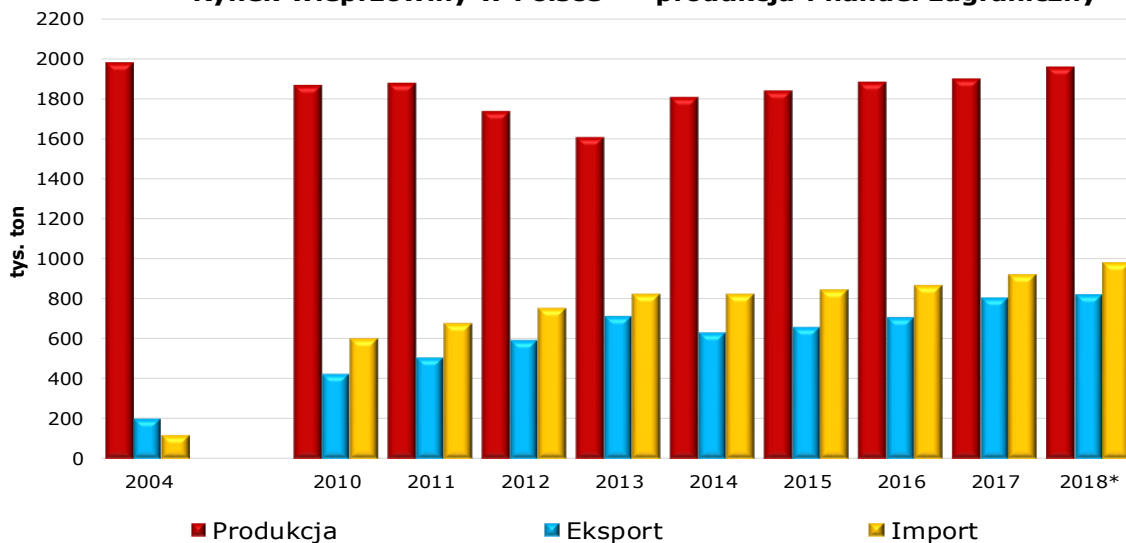
KE prognozuje, że w 2019 r. na skutek przewidywanej mniejszej produkcji żywca wieprzowego, przy stabilnym poziomie spożycia, przywóz produktów wieprzowych do UE może się zwiększyć, ale jego wolumen będzie nadal niewielki.

Polski handel zagraniczny wieprzowiną¹³

W 2018 r. z Polski wyeksportowano 817 tys. ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 2% więcej niż w roku 2017. W strukturze asortymentowej eksportu produktów wieprzowych z Polski dominowało mięso świeże i mrożone (61%), a kolejną dużą grupę stanowiły przetwory wieprzowe (30%). Znacznie mniejszy udział w strukturze towarowej zajmowały tłuszcze (8%) oraz żywiec (1%).

¹³ Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wieprzowym dotyczą świń gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0103, 0203, 0209 oraz 1601, 1602 i 0210 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

Rynek wieprzowiny w Polsce¹ – produkcja i handel zagraniczny

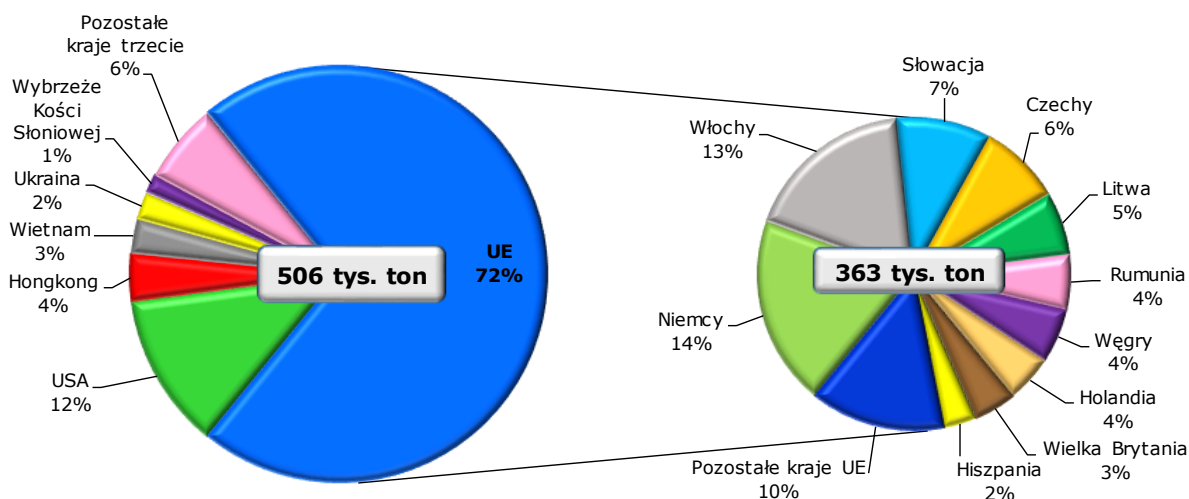
¹ Eksport i import żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych w ekwiwalencie tusz.

* produkcja – szacunek IERiGŻ – PIB, eksport i import – wstępne dane MF

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, Ministerstwa Finansów i IERiGŻ-PIB.

W 2018 r. mięsa wieprzowego (w wadze produktu) wyeksportowano 506 tys. ton, o 4% więcej niż przed rokiem. Mięso eksportowano głównie do krajów UE, m.in.: do Niemiec (71 tys. ton – 14%), Włoch (64 tys. ton – 13%), na Słowację (36 tys. ton – 7%) i do Republiki Czeskiej (30 tys. ton – 6%), a odbiorcami spoza UE były m.in.: USA (61 tys. ton – 12%), Hongkong (19 tys. ton – 4%) i Wietnam (14 tys. ton – 3%).

Kierunki eksportu mięsa wieprzowego* z Polski w 2018 r.

* CN 0203

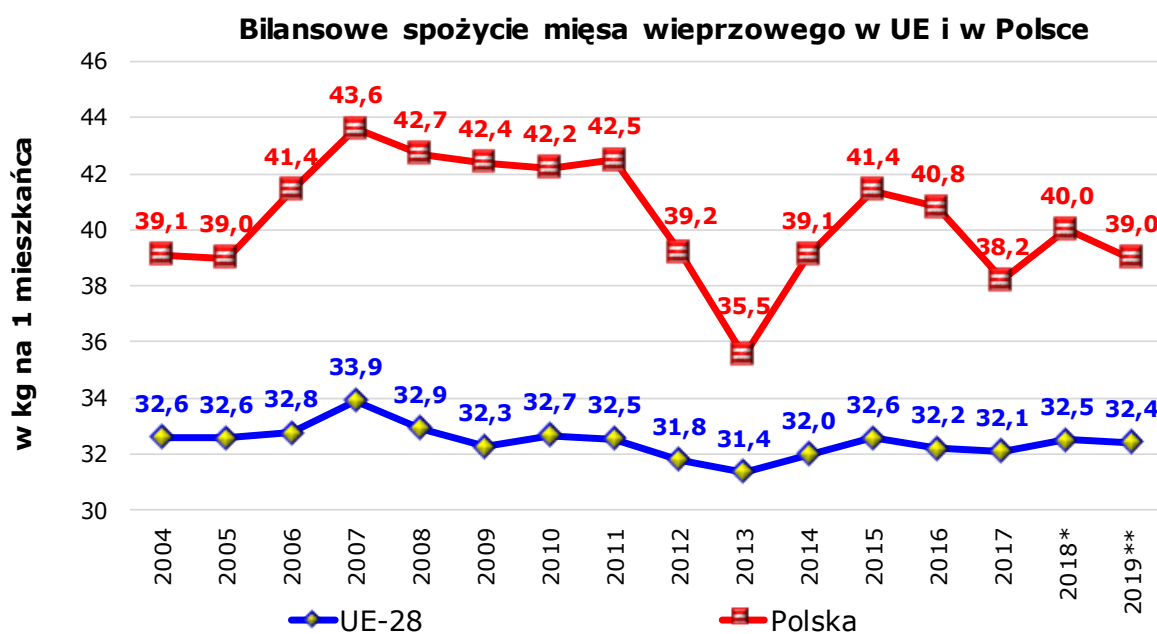
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

W 2018 r. do Polski zaimportowano 978 tys. ton żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 6% więcej niż w 2017 r. Mięsa, stanowiącego 79% w imporcie, przywieziono 763 tys. ton (w wadze produktu), o 6% więcej niż w roku poprzednim. Dostawcami były prawie w całości kraje UE, a największy udział miała Belgia (28% – 217 tys. ton), Niemcy (24% – 180 tys. ton), Dania (18% – 136 tys. ton) i Holandia (11% – 87 tys. ton).

W 2018 r. do kraju przywieziono 8,2 mln sztuk tych trzody chlewnej, o 18% więcej w odniesieniu do 2017 r., w tym import prosiąt i warchlaków wyniósł 7,4 mln sztuk.

Spożycie wieprzowiny

Wieprzowina, mimo rosnącego znaczenia drobiu, jest od lat najczęściej wybieranym mięsem przez polskich konsumentów, a jej udział w bilansowym spożyciu mięsa przekracza 50%. Jednocześnie przeciętny mieszkaniec Polski w 2018 r. skonsumował około 7,5 kg wieprzowiny więcej niż przeciętny mieszkaniec Unii Europejskiej.

* szacunek
** prognoza

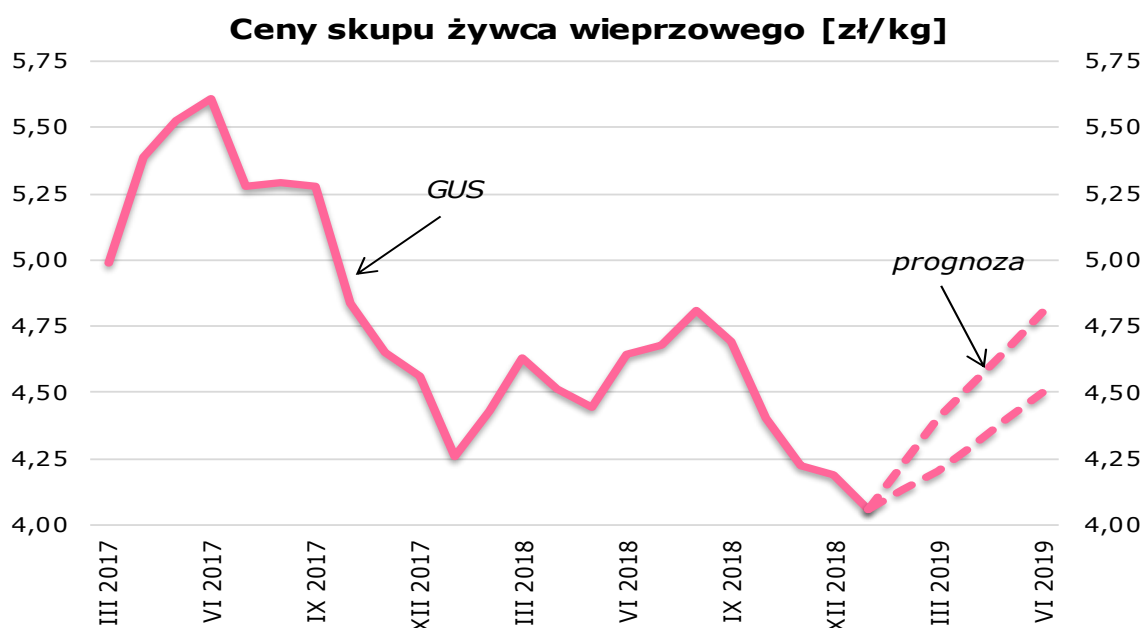
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, Komisji Europejskiej i IERiGŻ-PIB.

W 2018 r. ceny detaliczne mięsa wieprzowego, w odniesieniu do roku 2017 uległy obniżeniu o 1,8%, podczas gdy ceny mięsa wołowego i drobiowego wzrosły odpowiednio o 2,9% i 3,9%. Na skutek zwiększenia podaży wieprzowiny na krajowym rynku oraz spadku cen detalicznych tego gatunku mięsa względem innych mięs, według

IERiGŻ–PIB, bilansowe spożycie wieprzowiny w Polsce w 2018 r. mogło wynieść 40 kg na mieszkańca wobec 38,2 kg rok wcześniej. W 2019 r. prawdopodobnie nastąpi spadek konsumpcji wieprzowiny, co może być spowodowane przewidywaną mniejszą podażą tego mięsa na rynku oraz związanym z tym wzrostem cen żywca¹⁴.

Sytuacja cenowa

W 2018 r. duża podaż wieprzowiny zarówno w Unii Europejskiej, jak i na rynku globalnym spowodowała, że w krajach unijnych ceny żywca wieprzowego kształtowały się poniżej poziomu z 2017 r. W styczniu 2019 r. (dane Komisji Europejskiej) średnio w UE za świnie rzeźne klasy E dostawcy uzyskiwali 134,33 EUR/100 kg masy poubojowej schłodzonej, o 1% mniej niż w grudniu 2018 r. oraz o 1,5% mniej niż przed rokiem. Krajowa cena trzody chlewnej tej klasy wyrażona w walucie unijnej wynosiła 125,70 EUR/100 kg i była o 6% niższa od średniej ceny w UE¹⁵.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i prognozy Zespołu Ekspertów.

Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce kształtują się pod wpływem zmian cen uzyskiwanych przez producentów trzody chlewnej w krajach Unii Europejskiej. W styczniu 2019 r. (dane GUS) w Polsce za żywca wieprzowego płacono przeciętnie

¹⁴ Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy, nr 55, październik 2018 r., IERiGŻ–PIB, KOWR, MRiRW.

¹⁵ Ceny zakupu świń rzeźnych klasy E według *EU Meat Market Observatory* (data odczytu: 1.03.2019 r.).

4,06 zł/kg, o 3% mniej niż w grudniu oraz o 5% mniej niż przed rokiem. Od początku lutego br. utrzymuje się niewielki wzrost ceny świń rzeźnych. W dniach 25.02 – 3.03.2019 r. w zakładach objętych monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW trzodę chlewną skupowano po 4,23 zł/kg, o 3% drożej niż przed miesiącem, ale o 11% taniej niż przed rokiem.

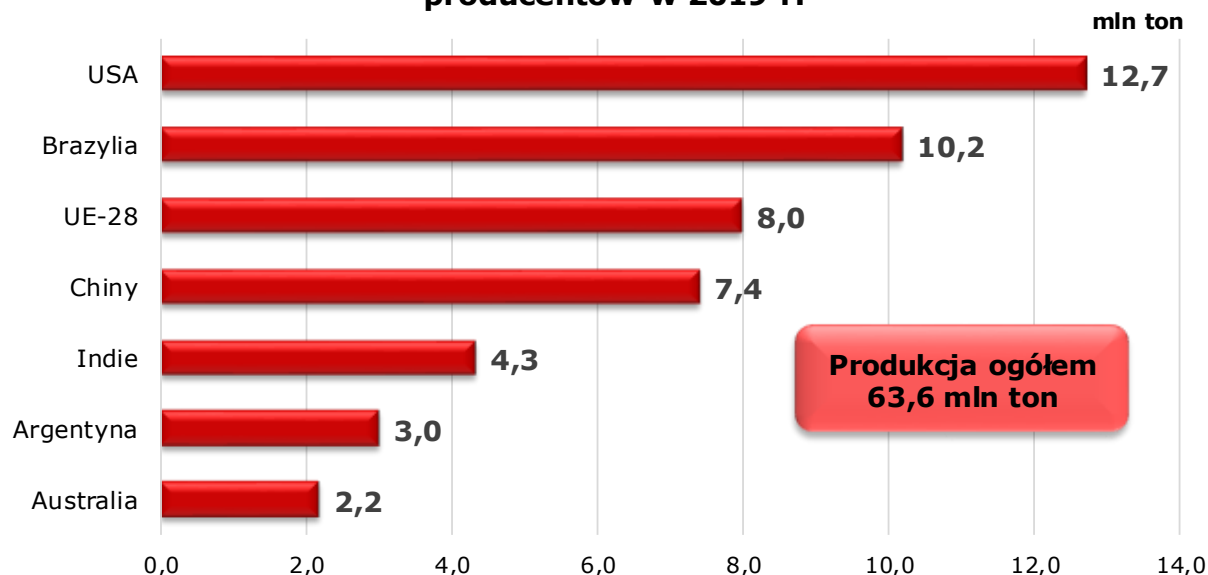
W 2019 r., z uwagi na przewidywane zmniejszenie produkcji wieprzowiny zarówno w Polsce, jak i w całej Unii Europejskiej, spadkowa tendencja cen skupu żywca wieprzowego prawdopodobnie ulegnie odwróceniu. Zespół Ekspertów ocenił, że w pierwszym kwartale 2019 r. ceny żywca wieprzowego będą wykazywały wzrost, ale ich poziom w marcu może być jeszcze nieco niższy od notowanego przed rokiem. W drugim kwartale br. prawdopodobnie nastąpi dalszy wzrost cen żywca i w czerwcu 2019 r. mogą być one zbliżone lub nieco wyższe niż w analogicznym okresie 2018 r.

3. RYNEK WOŁOWINY I CIEŁĘCINY

Produkcja żywca wołowego na świecie

Wołowina jest na świecie trzecim co do wielkości gatunkiem spożywanego mięsa, po wieprzowinie i drobiu. Według prognozy Departamentu Rolnictwa USA z listopada 2018 r. globalna produkcja wołowiny w 2019 r. może zwiększyć się o 1%, do 63,6 mln ton. Wzrost produkcji przewidywany jest m.in. u największych światowych producentów, tj. w USA (o 3,6%, do 12,7 mln ton), Brazylii (o 3,0%, do 10,2 mln ton) i Chinach (o 1,0%, do 7,4 mln ton)¹⁶.

Prognoza produkcji wołowiny u największych światowych producentów w 2019 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych USDA i KE.

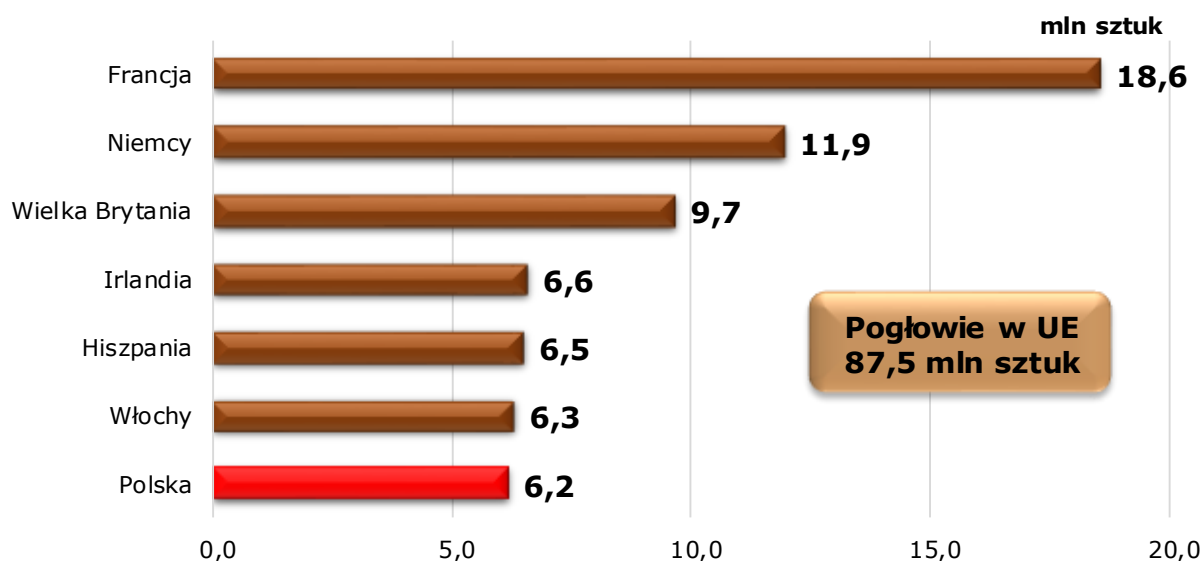
Pogłowie i produkcja żywca wołowego w UE

Z danych Komisji Europejskiej wynika, że pomimo niewielkiej redukcji pogłowia bydła w UE w grudniu 2017 r. (o 1%) w 2018 r. nastąpił wzrost produkcji wołowiny. Był on następstwem zwiększonego uboju zwierząt hodowlanych (zwłaszcza krów i jałówek) w pierwszej połowie 2018 r., na skutek niesprzyjających warunków chowu bydła (niedobór trawy i pasz spowodowany suszą w okresie wiosenno-letnim). W 2018 r. produkcja żywca wołowego w UE wyniosła 8 mln ton i była o 1,6% większa niż w 2017 r.

¹⁶ *Livestock and Poultry: World Markets and Trade*, USDA FAS, October 2018.

W 2018 r., zarówno w czerwcu, jak i w grudniu, utrzymywała się spadkowa tendencja w unijnym pogłowiu bydła. W grudniu 2018 r. w UE pogłowiu bydła liczyło 87,5 mln sztuk i było o 1,5% mniejsze niż w grudniu 2017 r. Spadek pogłowia odnotowano m.in. w Niemczech (o 3%), we Francji (o 2%), w Irlandii i we Włoszech (po 1%), a wzrost m.in. w Hiszpanii (o 1%) i w Polsce (o 2%).

Kraje UE o największym pogłowiu bydła w grudniu 2018 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych EUROSTAT.

W ocenie Komisji Europejskiej, w następstwie mniejszego pogłowia, wolumen produkcji wołowiny w UE w 2019 r. może utrzymać się na poziomie zbliżonym lub nieco niższym od notowanego w 2018 r.¹⁷

Pogłowie i produkcja żywca wołowego w Polsce

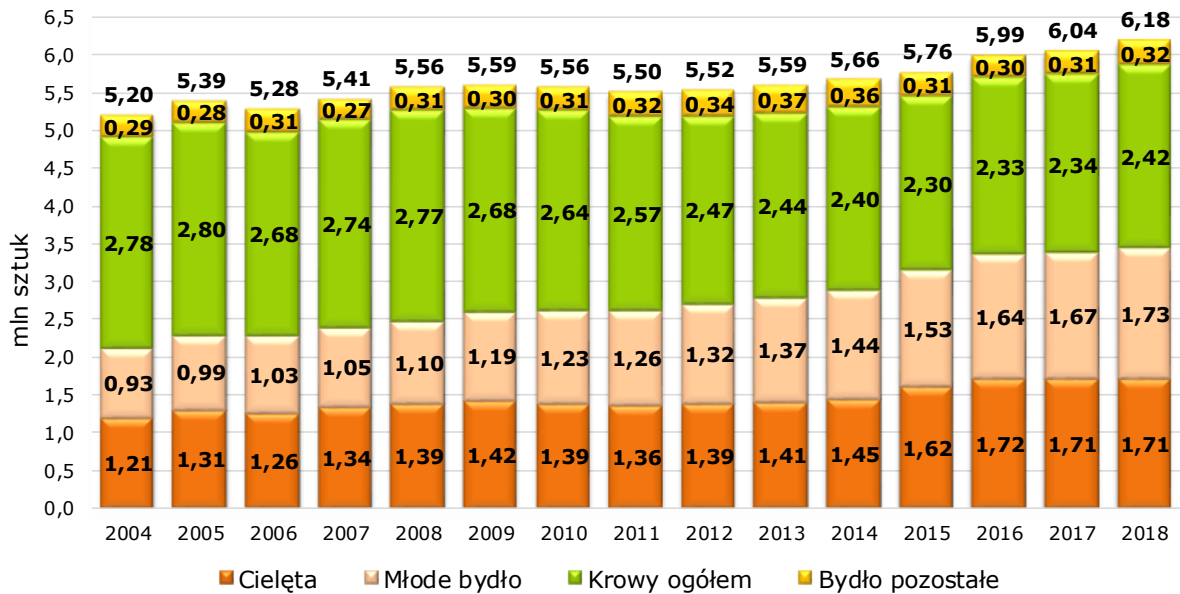
Polska zajmuje siódme miejsce pod względem wielkości pogłowia bydła wśród krajów UE po Francji, Niemczech, Wielkiej Brytanii, Irlandii, Hiszpanii i Włoszech.

W grudniu 2018 r. krajowe pogłowie bydła ogółem liczyło 6 183 tys. szt. i było o 2,4% większe niż przed rokiem. Liczebność młodego bydła w wieku 1–2 lat zwiększyła się o 3,8% w porównaniu z grudniem 2017 r. Stado bydła w wieku powyżej 2 lat wzrosło o 3,3%, a cieląt zmniejszyło się nieznacznie – o 0,2%¹⁸.

¹⁷ EU Agricultural Outlook for Markets and Income 2018–2030, December 2018.

¹⁸ Pogłowie bydła według stanu w grudniu 2018 r. Informacje sygnałowe GUS, 31.01.2019 r.

Pogłowie bydła w Polsce (stan w grudniu)

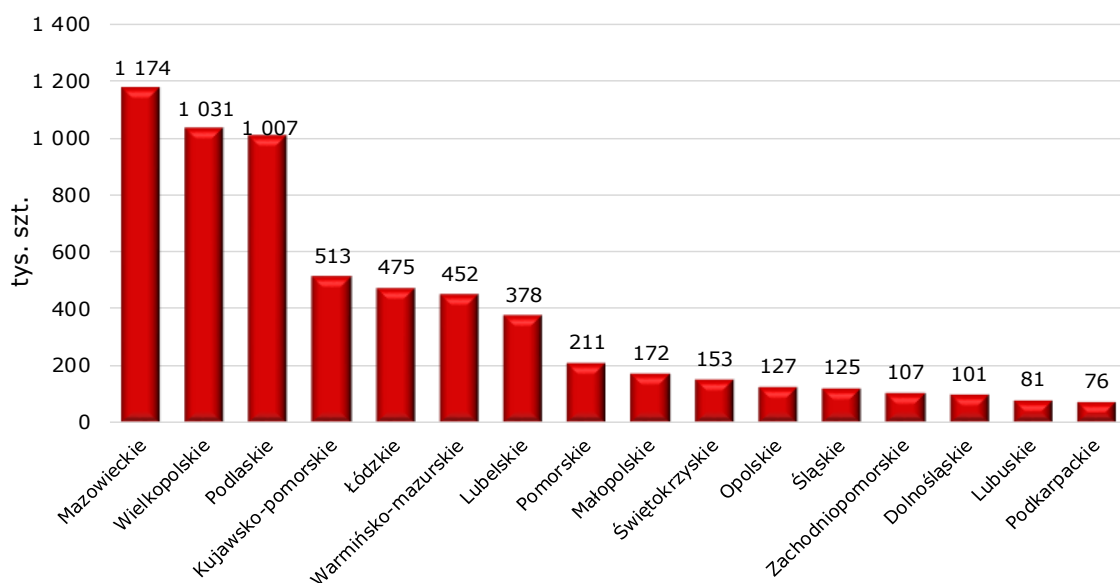

Liczby umieszczone nad poszczególnymi słupkami dotyczą pogłowia bydła ogółem.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS.

Chów bydła w Polsce koncentruje się głównie w pasie środkowo-wschodnim kraju. Regionami o największym udziale w pogłowie są: woj. mazowieckie (19%), wielkopolskie (17%) i podlaskie (16%), w których łącznie zlokalizowane jest 52% krajowego pogłowia bydła.

Pogłowie bydła w Polsce (stan na 1 grudnia 2018 r.)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS.

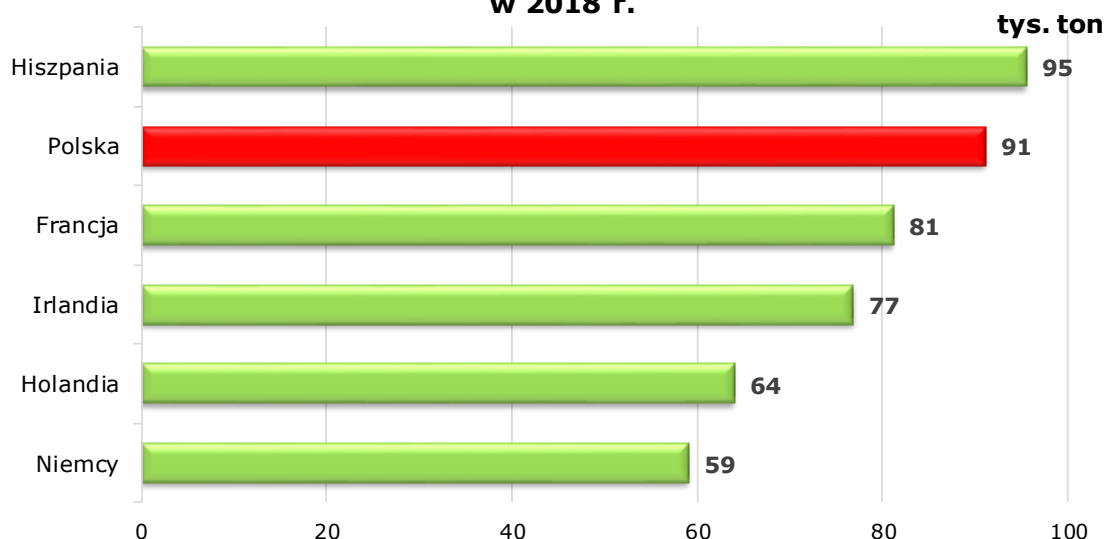
Biorąc pod uwagę utrzymujący się wzrost pogłowia bydła, rosnące spożycie wewnętrzne oraz rozwój eksportu, zwłaszcza w pierwszym półroczu 2018 r. IERiGŻ–PIB ocenia, że w 2018 r. krajowa produkcja wołowiny¹⁹ mogła wynieść około 1 125 tys. ton (580 tys. ton mpc.), o 3% więcej niż w 2017 r. Stan i struktura pogłowia z końca 2018 r. pozwalają przewidywać, że w 2019 r. produkcja wołowiny w Polsce może jeszcze wzrosnąć o około 1%²⁰.

Handel UE wołowiną z krajami trzecimi

Duża konkurencja na światowym rynku wołowiny i korzystniejsza oferta tego asortymentu m.in. z Brazylii i Urugwaju spowodowała, że w 2018 r. eksport produktów wołowych i cielęcych z UE uległ ograniczeniu. W 2018 r. z UE wywieziono 733 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 4% mniej niż w 2017 r. Eksport do Turcji zmniejszył się o 1%, do 95 tys. ton, a do Hongkongu o 24%, do 69 tys. ton. Jednocześnie do Izraela wyeksportowano 48 tys. ton produktów wołowych, o 8% więcej niż w 2017 r., a do Libanu – 43 tys. ton, o 10% więcej²¹.

Największymi eksporterami produktów wołowych poza obszar celny UE są: Hiszpania (13% udziału), Polska (12%), Francja i Irlandia (po 11%).

Najwięksi unijni eksporterzy wołowiny do krajów trzecich w 2018 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych Komisji Europejskiej.

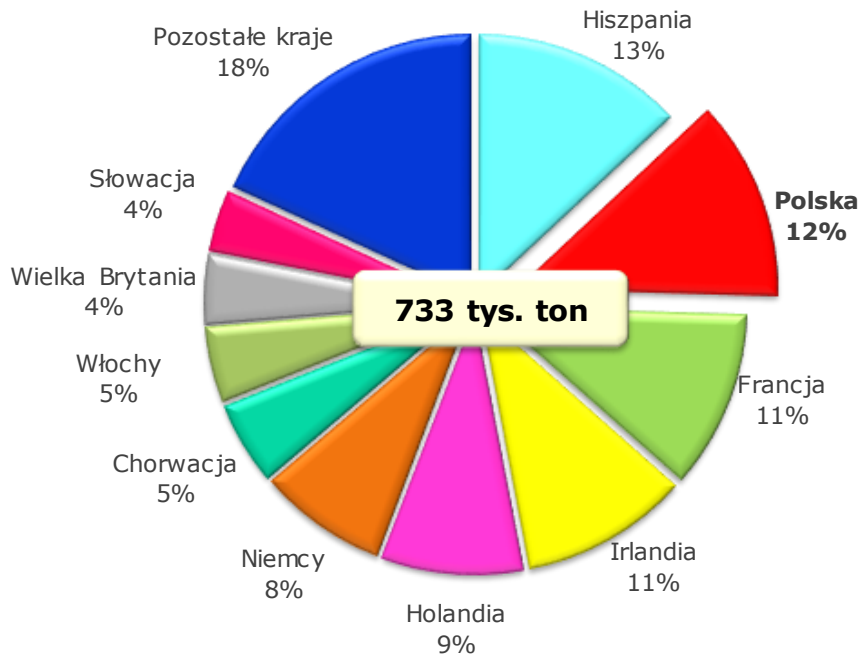
¹⁹ Produkcja krajowa oznacza uboje przemysłowe i gospodarcze powiększone o eksport żywych zwierząt i pomniejszone o import żywych zwierząt.

²⁰ *Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy*, nr 55, październik 2018 r., IERiGŻ–PIB, KOWR, MRiRW.

²¹ *Beef & Veal Market Situation*, CMO Committee, 7 February 2019.

Komisja Europejska na 2019 r. przewiduje spadek unijnego eksportu produktów wołowych (o 2%), który będzie m.in. efektem zwiększonej konkurencji ze strony światowych producentów żywca wołowego, tj. m.in. USA i Brazylii²².

Udział krajów UE w eksporcie wołowiny do krajów trzecich w 2018 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych Komisji Europejskiej.

W 2018 r. do UE przywieziono 335 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 9% więcej niż przed rokiem. Zaimportowana wołowina pochodziła głównie z Brazylii, Argentyny i Urugwaju. W ocenie Komisji Europejskiej w 2019 r. import produktów wołowych i cielęcych do UE może być o 2% większy niż w 2018 r.

Polski handel zagraniczny wołowiną²³

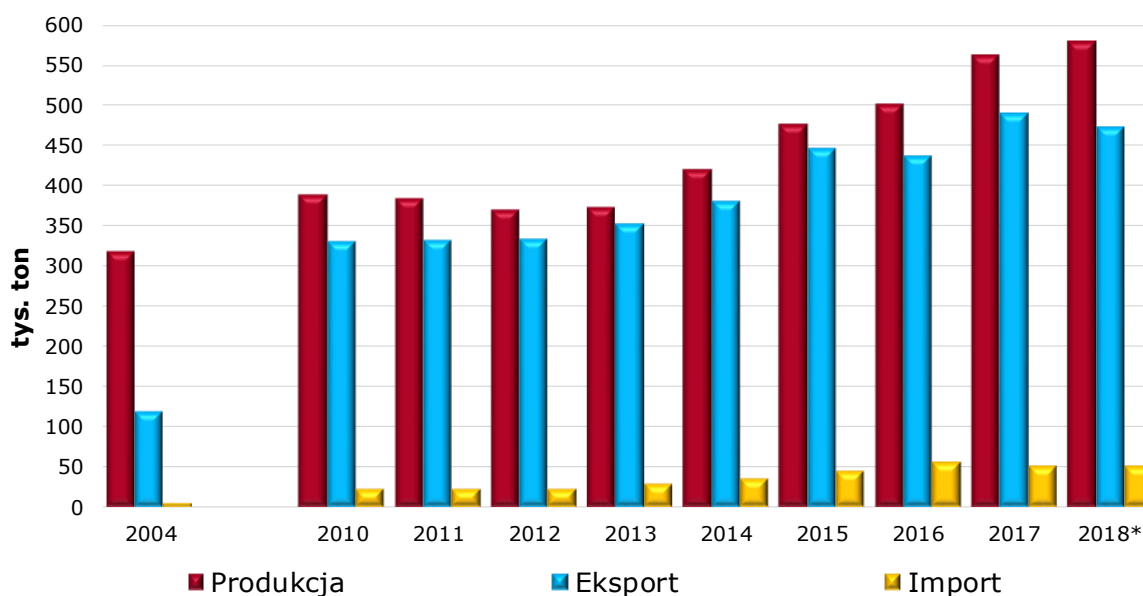
Polska jest w UE drugim po Hiszpanii eksporterem produktów wołowych do krajów trzecich. Sprzyja temu m.in. konkurencyjna cena żywca wołowego w Polsce

²² Prognoza handlu zagranicznego wołowiną w UE na 2019 r. na podstawie *Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019*, Autumn 2018.

²³ Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wołowym i cielęcym dotyczą bydła gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0102, 0201, 0202 oraz 1602 i 0210 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych MF. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

na tle innych unijnych producentów, która jest przeciętnie o 10–15% niższa od średniej ceny w UE.

Rynek wołowiny w Polsce¹ – produkcja i handel zagraniczny

¹ Eksport i import żywca, mięsa i przetworów wołowych i cielęcych w ekwiwalencie tusz.

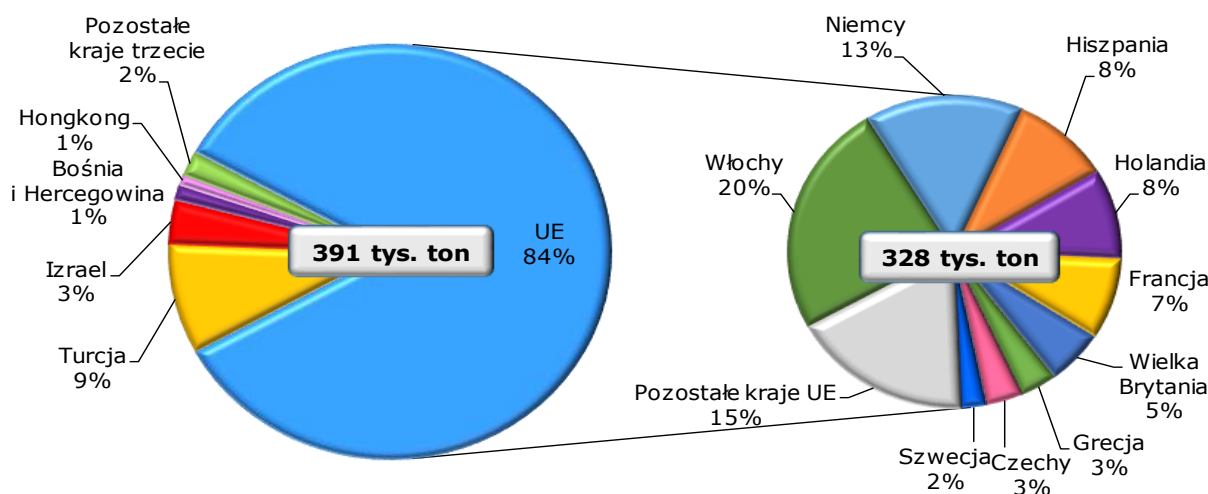
* produkcja – szacunek IERiGŻ-PIB, eksport i import – dane wstępne Ministerstwa Finansów.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, Ministerstwa Finansów i IERiGŻ-PIB.

W 2018 r. (według wstępnych danych Ministerstwa Finansów) z Polski wyeksportowano 474 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (bydła żywego, mięsa oraz przetworów wołowych i cielęcych w przeliczeniu na ekwiwalent tusz), o 3% mniej niż przed rokiem. Przychody uzyskane z eksportu były natomiast o 4% większe i wyniosły 1 596 mln EUR.

Mięsa, zajmującego największy udział w wolumenie eksportu produktów wołowych, wyeksportowano 391 tys. ton. Odbiorcami były głównie kraje UE (84% udziału w wolumenie), w tym: Włochy (20% – 80 tys. ton), Niemcy (13% – 51 tys. ton), Hiszpania i Holandia (po 8%, odpowiednio 32 tys. ton i 31 tys. ton) oraz Francja (7% – 27 tys. ton), a spoza UE – Turcja (9% – 34 tys. ton) i Izrael (3% – 13 tys. ton).

Kierunki eksportu mięsa wołowego* z Polski w 2018 r.

* kody CN 0201 i 0202

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

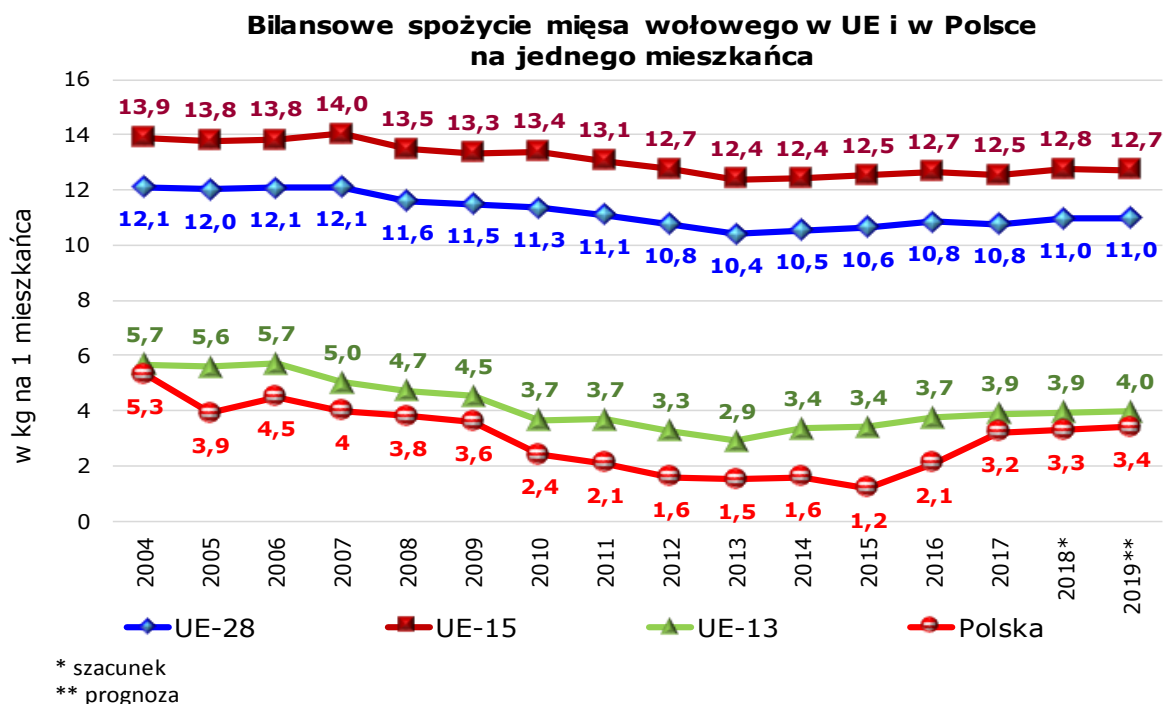
Import asortymentu wołowego i cielęcego do Polski jest niewielki i obejmuje przede wszystkim mięso i żywiec. W 2018 r. do kraju przywieziono 51 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 1% mniej niż przed rokiem. Wydatki poniesione na zakup tego asortymentu wyniosły 179 mln EUR i były o 6% większe niż w 2017 r. Do Polski importowano głównie mięso (51% udziału w wolumenie) oraz żywiec (46%). W analizowanym okresie do kraju przywieziono 183 tys. sztuk bydła żywego, o 13% więcej niż przed rokiem, w tym 52 tys. sztuk cieląt.

Spożycie wołowiny

W Polsce poziom spożycia wołowiny jest niższy niż średnio w UE. Według szacunków IERiGŻ–PIB w 2018 r. przeciętny mieszkaniec Polski mógł spożyć 3,3 kg mięsa wołowego wobec 3,2 kg w 2017 r. Jednocześnie spożycie wołowiny w UE-28 w 2018 r. mogło wynieść 10–11 kg na osobę, w krajach tzw. starej Unii (UE-15) – 12–13 kg, a w nowych krajach członkowskich (UE-13) – przeciętnie 3–4 kg na osobę.

Stopniowa poprawa dochodów ludności oraz rosnące pogłowie mięsnych ras bydła, których mięso odznacza się lepszymi właściwościami kulinarnymi będą sprzyjały dalszemu wzrostowi krajowego spożycia mięsa wołowego. W 2019 r., w ocenie IERiGŻ–PIB, może ono wynieść 3,4 kg na mieszkańca²⁴.

²⁴ Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy, nr 55, październik 2018 r., IERiGŻ–PIB, KOWR, MRiRW.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, KE i IERiGŻ-PIB.

Sytuacja cenowa

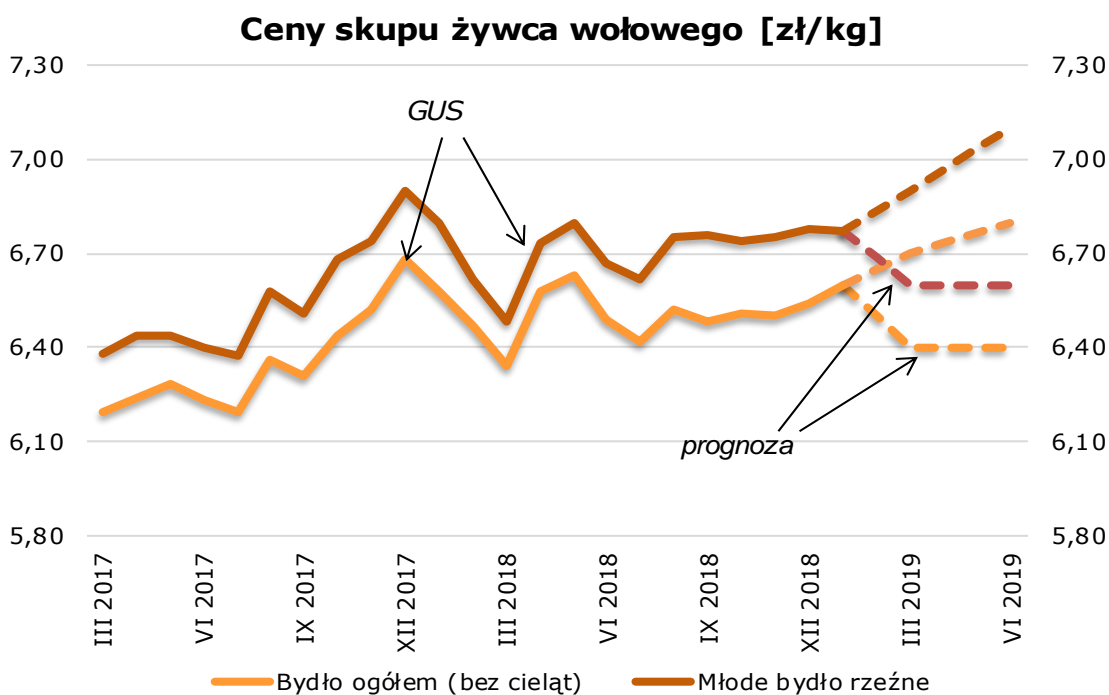
Od października 2018 r. średnie ceny zakupu żywca wołowego w Unii Europejskiej były względnie stabilne, ale o 2–4% niższe niż w analogicznych okresach roku poprzedniego. W styczniu 2019 r. średnia cena zakupu bydła rzeźnego klasy R3 kształtowała się na poziomie 375,78 EUR/100 kg masy poubojowej schłodzonej, zbliżonym do uzyskanego w grudniu 2018 r., ale o 3% niższym niż przed rokiem. Cena polskiej wołowiny tej klasy wyrażona w walucie unijnej wynosiła 330,84 EUR/100 kg masy poubojowej schłodzonej i była o 12% niższa od średniej ceny w UE²⁵.

Na skutek postępującego procesu integracji i globalizacji na poziom cen produktów rolnych (w tym również wołowiny) w Polsce mają wpływ nie tylko uwarunkowania podażowo-popytowe w kraju, ale także sytuacja cenowa u największych producentów wołowiny w UE oraz kurs złotego względem euro. Jest to związane z dużym udziałem eksportu wołowiny w krajowej produkcji (w 2018 r. wyniósł on 82%).

W Polsce w pierwszej połowie 2018 r. ceny skupu bydła rzeźnego podlegały niewielkim miesięcznym wahaniom, kształtując się na poziomie wyższym niż w 2017 r.

²⁵ Ceny żywca wołowego klasy R3 według *EU Meat Market Observatory* (data odczytu: 1.03.2019 r.).

Od sierpnia 2018 r. ceny bydła były względnie stabilne. W styczniu 2019 r. (dane GUS) krajowi dostawcy za bydło ogółem (bez cieląt) przeciętnie uzyskiwali 6,60 zł/kg. Był to poziom cen o 1% wyższy niż w grudniu 2018 r. oraz zbliżony do uzyskanego przed rokiem. Cena młodego bydła średnio wyniosła 6,77 zł/kg i była zbliżona do notowanej przed miesiącem i rokiem. W pierwszej połowie lutego br. w skupie notowany był spadek cen żywca wołowego, jednak w trzecim i czwartym tygodniu lutego ceny wzrosły. W dniach 25.02 – 3.03.2019 r. w zakładach objętych monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW bydło rzeźne skupowano przeciętnie po 6,59 zł/kg. Był to poziom cen zbliżony do uzyskanego w końcu stycznia br., ale o 3% niższy niż przed rokiem.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i prognozy Zespołu Ekspertów.

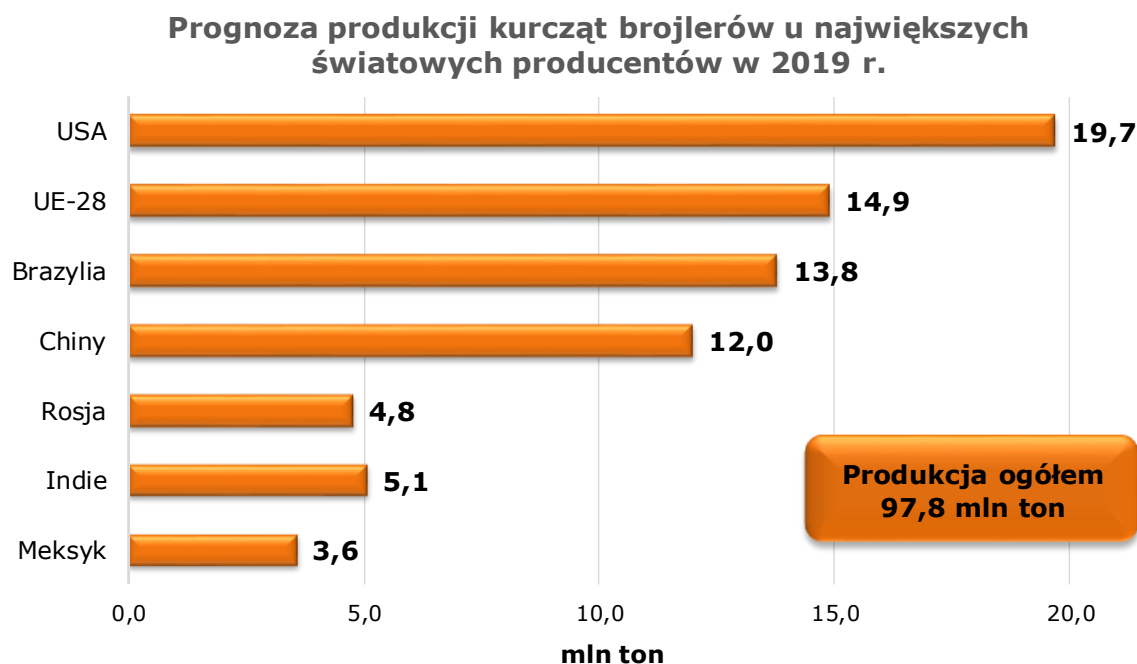
Zespół Ekspertów ocenił, że w pierwszej połowie 2019 r., na skutek przewidywanego wolniejszego niż w pierwszym półroczu 2018 r. tempa wzrostu krajowej produkcji, poziom cen skupu bydła rzeźnego w Polsce może być zbliżony lub nieco wyższy od notowanego w analogicznych okresach 2018 r. Wzrostowi cen może sprzyjać prognozowana przez KE stagnacja w produkcji wołowiny w UE.

4. RYNEK DROBIU

Produkcja drobiu na świecie

W 2018 r. według szacunków Departamentu Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) globalna produkcja kurcząt wzrosła o 1,9% do 95,6 mln ton. Większą produkcję odnotowano na rynkach wiodących światowych producentów mięsa drobiowego, tj. w Stanach Zjednoczonych (wzrost o 2,2%), Unii Europejskiej (o 2,1%) i Chinach (o 0,9%).

Zgodnie z prognozą w 2019 r. tempo wzrostu światowej produkcji kurcząt wyniesie 2% i będzie zbliżone do notowanego w 2018 r. Przewidywany wzrost produkcji będzie stymulowany rosnącym globalnym popytem konsumpcyjnym na mięso drobiowe²⁶.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych USDA, UE-28 dane KE.

Produkcja drobiu w UE

Według prognozy Komisji Europejskiej produkcja drobiu w UE w 2018 r. prawdopodobnie osiągnęła 14,9 mln ton i była o 2,2% większa niż w roku 2017. Wzrost produkcji w znacznym stopniu wynikał z ograniczenia podaży drobiu pochodzącego z importu z rynku brazylijskiego w pierwszej połowie roku, co zachęcało unijnych producentów do uzupełnienia powstałej luki podażowej. KE

²⁶ *Livestock and Poultry: World Markets and Trade*, USDA FAS, October 2018.

prognozuje, że w 2019 r. tempo wzrostu produkcji drobiu będzie prawdopodobnie niewielkie i wyniesie 0,2%²⁷.

Produkcja drobiu w Polsce

Zgodnie z szacunkami IERiGŻ-PIB w 2018 r. tempo wzrostu produkcji drobiarskiej w Polsce było wolniejsze niż w roku 2017 i wyniosło 1,5%. Wolniejsze tempo wzrostu produkcji było wynikiem przemian strukturalnych, które miały miejsce w krajowym przemyśle drobiarskim oraz wysokiego już wykorzystania mocy produkcyjnych.

W 2019 r. determinantami wzrostu produkcji drobiu w Polsce będą popyt eksportowy oraz konsumpcja wewnętrzna. Według analityków KOWR produkcja drobiu w 2019 r. może się zwiększyć do 5% w stosunku do roku 2018. Przewidywany nieduży wzrost produkcji krajowej będzie skutkiem wolnego tempa wzrostu sprzedaży zagranicznej oraz konsumpcji wewnętrznej.

Handel UE drobiem z krajami trzecimi

Unia Europejska jest eksporterem netto produktów drobiowych. W 2018 r. poza obszar celny UE sprzedano 1,8 mln ton produktów drobiowych (w ekwiwalencie tuszek), o 6% więcej niż w 2017 r. Na wzrost wolumenu unijnego eksportu największy wpływ miało zwiększenie sprzedaży na Filipiny (wzrost o 32%, do 168 tys. ton), na Ukrainę (o 9,5%, do 178 tys. ton) oraz do Ghany (o 13%, do 166 tys. ton). Od 2014 r. systematycznie rozwija się eksport drobiu na rynek wietnamski. W 2018 r. do Wietnamu sprzedano 88 tys. ton drobiu, o 65% więcej niż w roku 2017, podczas gdy jeszcze w 2014 r. całoroczny wywóz do tego kraju wynosił około 20 tys. ton²⁸. Zgodnie z prognozą KE unijny eksport drobiu w 2019 r. będzie nieznacznie (o 0,4%) mniejszy niż w roku 2018²⁹. Do wyhamowania eksportu może przyczynić się prognozowana większa produkcja drobiu w USA i Brazylii, skutkująca wzrostem podaży globalnej oraz wyjście Wielkiej Brytanii (czołowego obok Polski i Francji unijnego producenta drobiu) z UE.

Import produktów drobiowych na rynek Unii Europejskiej w okresie od stycznia do grudnia 2018 r. osiągnął 791 tys. ton wobec 806 tys. ton przed rokiem (w ekwiwalencie tuszek). Największy wpływ na sytuację w unijnym imporcie miała

²⁷ *Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019, Autumn 2018.*

²⁸ *DG AGRI Dashboard: Poultry meat. Agriculture and Rural Development, Brussels z 14 lutego 2019 r.*

²⁹ *EC (2018), EU agricultural outlook for markets and income, 2018-2030. European Commission, DG Agriculture and Rural Development, Brussels z 6 grudnia 2018 r.*

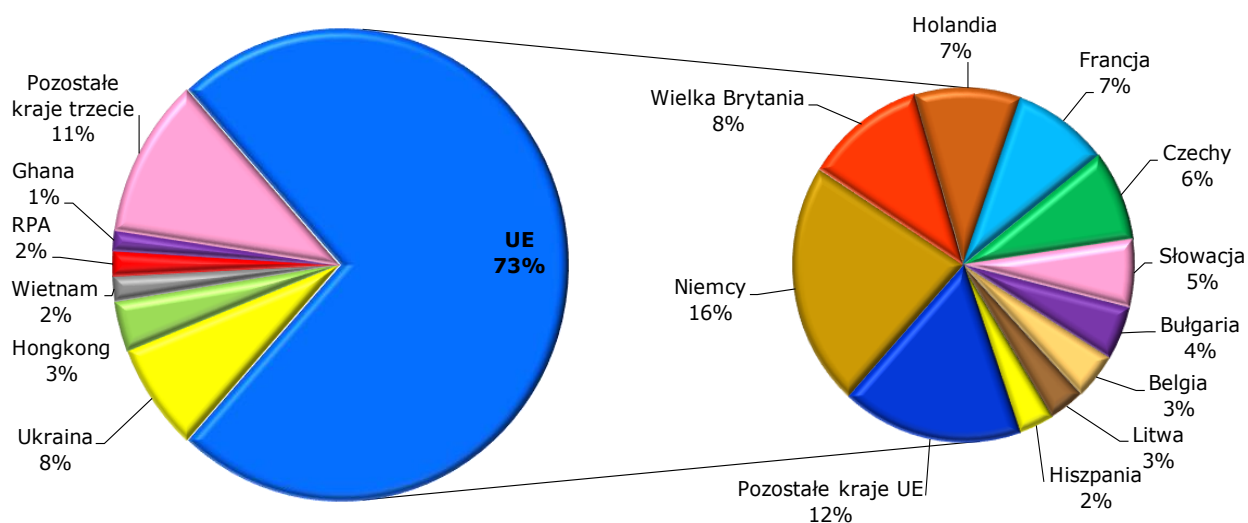
redukcja przywozu drobiu z rynku brazylijskiego (o 26%, do 296 tys. ton) – kraju, który w ostatnich latach miał największy – ponad 50% udział w unijnym imporcie.

W 2019 r. przywrócenie pozwoleń na import drobiu z Brazylii oraz przewidywane wolniejsze tempo wzrostu unijnej produkcji drobiarskiej są podstawą do prognozy dużego (11%) wzrostu importu na rynek UE.

Polski handel zagraniczny drobiem

W 2018 r. odnotowano dalszy, dynamiczny wzrost eksportu drobiu z Polski. Sprzedaż zagraniczna żywcą, mięsą, podrobów i przetworów drobiowych osiągnęła blisko 1,6 mln ton (w ekwiwalencie tuszek) wobec 1,4 mln ton w roku 2017. Wzrost wolumenu odnotowano zarówno w eksporcie na rynek UE, jak i do krajów pozaunijnych. Na rynku unijnym w całym 2018 r. sprzedano około 1,2 mln ton drobiu, o 10% więcej niż przed rokiem, podczas gdy poza UE wyeksportowano około 0,4 mln ton, o 19% więcej. Wzrost sprzedaży do krajów UE wynikał z większej możliwości lokowania krajowych produktów drobiowych na rynku wspólnotowym na skutek wprowadzenia zakazu importu drobiu z Brazylii na teren UE. Jednocześnie duży wzrost wolumenu sprzedaży do krajów trzecich był rezultatem stopniowego przywracania relacji handlowych z krajami do których eksport został ograniczony z powodu wirusa grypy ptaków w 2017 r.

Kierunki eksportu mięsa drobiowego* z Polski w 2018 r.

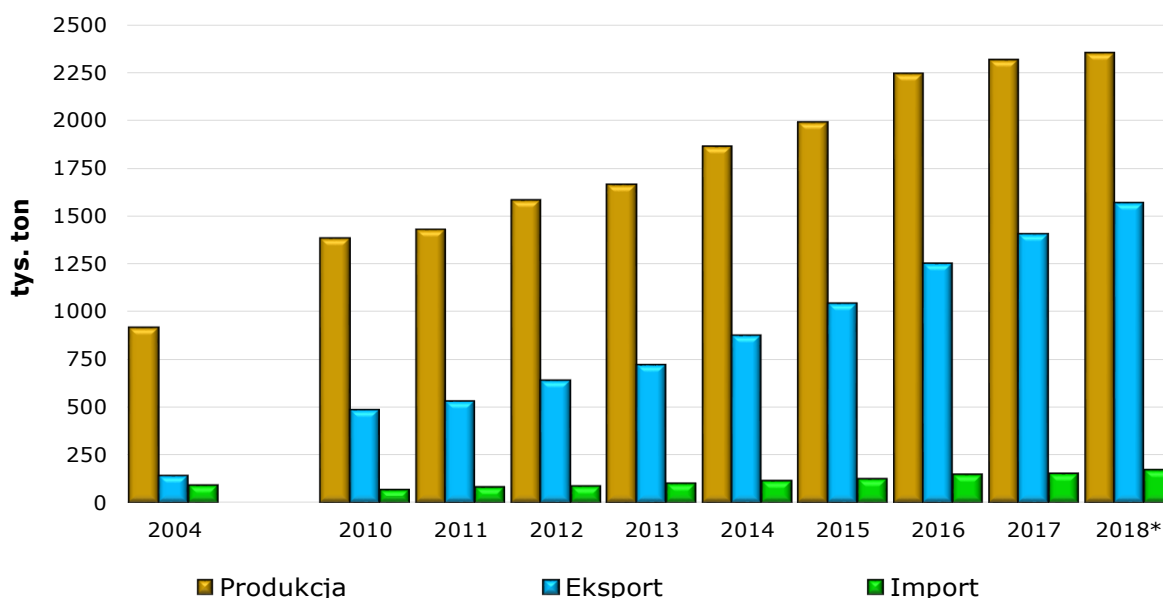
* CN 0207

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

Spośród krajów trzecich największy wolumen sprzedaży mięsa drobiowego odnotowano na Ukrainę (97 tys. ton), do Hongkongu (45 tys. ton) oraz Wietnamu i RPA (po 22 tys. ton). Na rynku UE głównym kierunkiem eksportu mięsa drobiowego w 2018 r. były Niemcy (215 tys. ton), Wielka Brytania (109 tys. ton), Holandia (97 tys. ton) i Francja (87 tys. ton).

W 2019 r. tempo wzrostu eksportu produktów drobiowych może wynieść 8% i będzie determinowane utrzymaniem przewagi cenowej polskiego asortymentu na rynku UE oraz rozwojem relacji biznesowych z partnerami pozaunijnymi. Czynnikiem ograniczającym dynamikę wzrostu eksportu na rynek unijny w 2019 r. może być rosnąca konkurencja cenowa ze strony producentów brazylijskich i ukraińskich. Jednocześnie prognozy wolniejszego niż w 2018 r. tempa wzrostu eksportu uwzględniają brak ostatecznego kształtu porozumień handlowych w przypadku wystąpienia Wielkiej Brytanii z UE, co może skutkować spadkiem dynamiki eksportu do tego kraju. Sytuacja taka dotyczyłaby w największym stopniu dominującego w sprzedaży w 2018 r. mięsa kurzego (80% wolumenu eksportu), a w mniejszym stopniu mięsa indyczego (19% wolumenu) i mięsa z kaczek (1%).

Rynek drobiu w Polsce¹ – produkcja i handel zagraniczny

¹ Produkcja w masie poubojowej ciepłej, handel zagraniczny żywcem, mięsem i przetworami w ekwiwalencie tuszek.

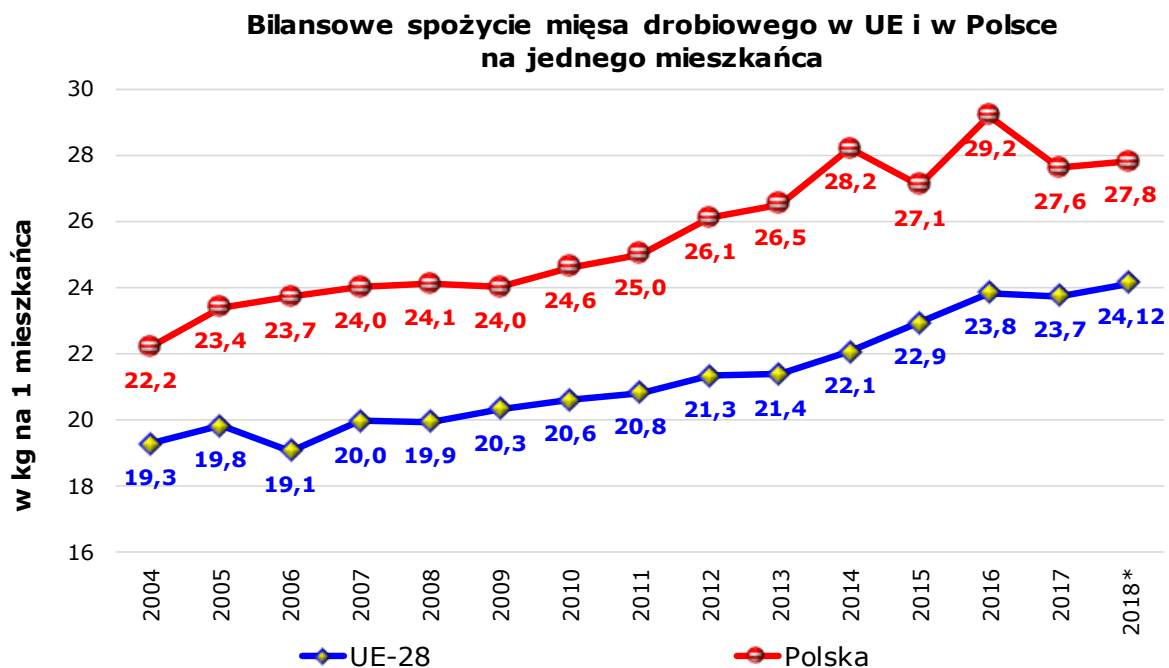
* produkcja – na podstawie prognozy IERiGŻ-PIB, eksport i import – wstępne wyniki Ministerstwa Finansów.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, Ministerstwa Finansów i IERiGŻ-PIB.

W 2018 r. import produktów drobiowych do Polski zwiększył się w porównaniu z rokiem 2017 o blisko 8%, do 166 tys. ton (w ekwiwalencie tuszek). Do wzrostu wolumenu przywozu w największym stopniu przyczynił się blisko 28% przyrost importu mięsa drobiowego. Prognozuje się, że w 2019 r. import żywca, mięsa, podrobów i przetworów drobiowych będzie zbliżony do notowanego w roku 2018 i podobnie jak w latach poprzednich będzie stanowił uzupełnienie oferty krajowej.

Spożycie drobiu

W 2018 r. odnotowano niewielki wzrost bilansowej konsumpcji mięsa drobiowego. Zgodnie z szacunkiem IERiGŻ-PIB w 2018 r. bilansowe spożycie mięsa drobiowego wzrosło do 27,8 kg na mieszkańca z 27,6 kg w 2017 r., tj. o 0,7%. Jednocześnie bilansowa konsumpcja wieprzowiny wzrosła o 4,7%, a wołowiny o 1%. Wolno rosnąca konsumpcja mięsa drobiowego spowodowana była znacznym tempem wzrostu cen detalicznych drobiu (o 3,9%), przy spadku cen detalicznych konkurencyjnego mięsa wieprzowego (o 1,8%).

* prognoza

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, KE i IERiGŻ-PIB.

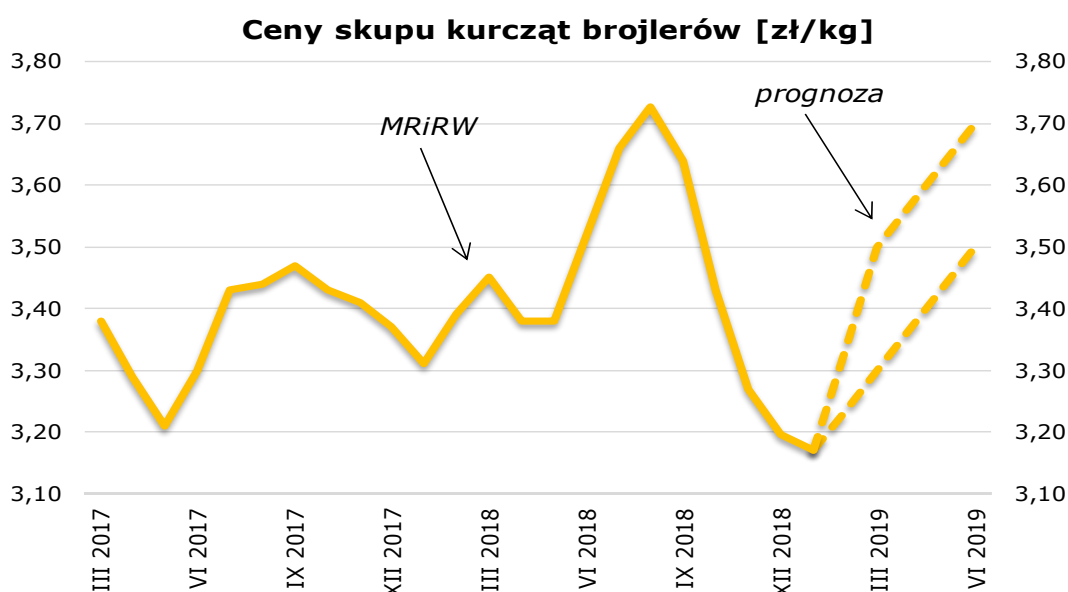
Sytuacja cenowa

Według danych Komisji Europejskiej w styczniu 2019 r. kurczęta brojlery w UE sprzedawano średnio po 182,61 EUR/100 kg. Cena tego asortymentu była zbliżona

do notowanej zarówno w grudniu 2018 r., jak i przed rokiem. W styczniu 2019 r. ceny kurcząt brojlerów na rynku krajowym były najniższe w UE i w przeliczeniu na walutę unijną wynosiły 110,82 EUR/100 kg. Poziom cen w pierwszym miesiącu 2019 r. był o ponad 10% niższy niż przed rokiem. Równocześnie relacje cen polskiego i unijnego drobiu w styczniu 2019 r. były bardzo korzystne. Ceny kurcząt brojlerów w Polsce kształtowały się na poziomie o około 72 EUR/100 kg niższym od średniej ceny w UE, podczas gdy przed rokiem różnica ta wynosiła 59 EUR/100 kg.

W okresie ostatnich czterech miesięcy 2018 r. oraz w styczniu 2019 r. odnotowano tendencję spadkową cen zakupu dominujących w produkcji krajowej kurcząt brojlerów. Zgodnie z danymi ZSRiR MRiRW ceny zakupu kurcząt brojlerów obniżyły się z 3,73 zł/kg (bez VAT) w sierpniu 2018 r. do 3,17 zł/kg (bez VAT) w styczniu 2019 r., tj. o 15%. Notowany spadek cen wynikał z zaistniałej presji podażowej, która wytworzyła się na rynku krajowym w ostatnim kwartale 2018 r. na skutek notowanego większego tempa wzrostu produkcji przemysłowej w stosunku do przyrostu eksportu.

W lutym 2019 r. odwróceniu uległa spadkowa tendencja cen skupu kurcząt brojlerów, co świadczy o prawdopodobnym dostosowywaniu się podaży do popytu. W dniach 25.02 – 3.03.2019 r. w zakładach objętych monitoringiem ZSRiR MRiRW kurczęta brojlery skupowano na rynku krajowym średnio po 3,39 zł/kg, o 6,5% drożej niż pod koniec stycznia, ale o 1% taniej niż rok wcześniej.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych MRiRW i prognozy Zespołu Ekspertów.

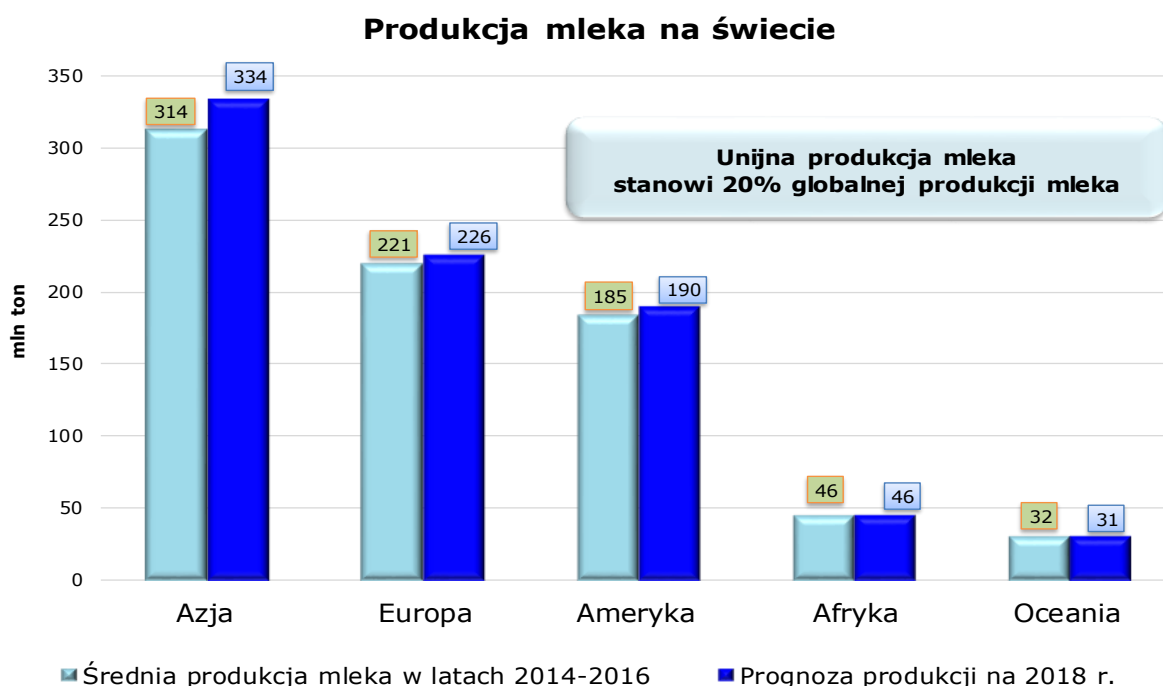
Zgodnie z prognozą Zespołu Ekspertów w marcu 2019 r. ceny skupu kurcząt brojlerów będą wykazywały tendencję do wzrostu. Poziom cen oferowanych przez zakłady skupowe będzie jednak zbliżony do notowanego przed rokiem.

Prognozuje się, że ceny skupu kurcząt brojlerów w drugim kwartale 2019 r. mogą kształtować się na poziomie nieco wyższym od notowanego w porównywalnym okresie 2018 r. do czego może przyczynić się sytuacja rynkowa w której tempo wzrostu eksportu przewyższać będzie dynamikę przyrostu produkcji.

5. RYNEK MLEKA I PRODUKTÓW MLECZNYCH

Prognoza sytuacji na światowym rynku mleka³⁰

Globalny wzrost popytu na produkty mleczne będzie się przyczyniał do utrzymania wzrostowych tendencji w światowej produkcji mleka. Według przewidywań Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) w 2018 r. światowa produkcja surowca prawdopodobnie osiągnęła poziom 827 mln ton, o 2% wyższy niż w 2017 r.

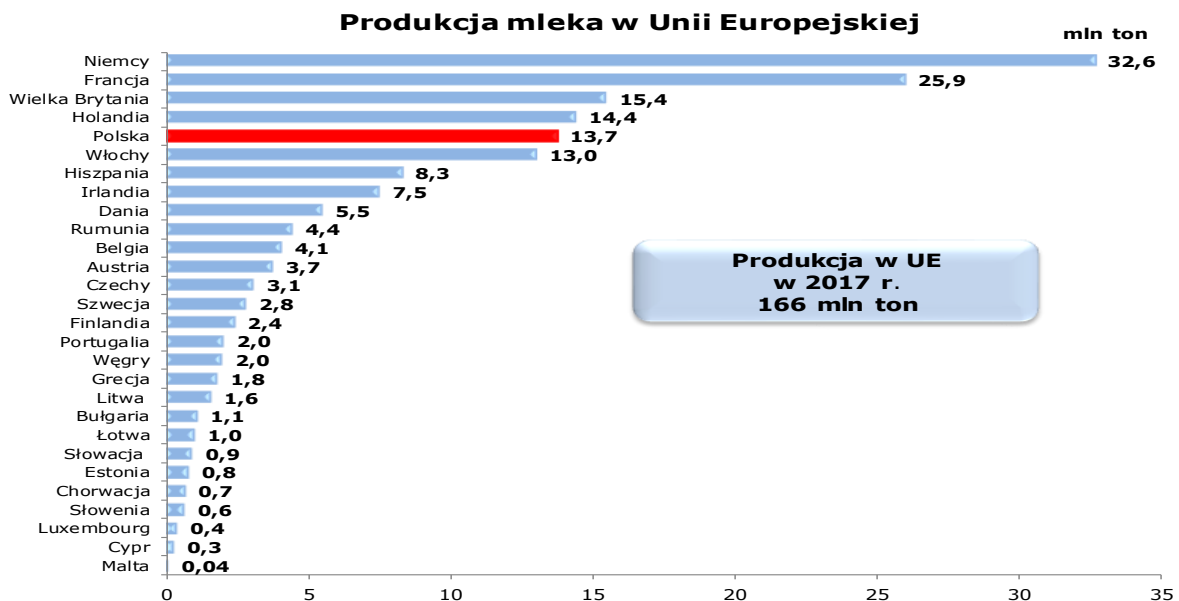

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych FAO.

Komisja Europejska ocenia, że produkcja mleka w Unii Europejskiej będzie wykazywała dalszy wzrost. W 2019 r. unijni producenci prawdopodobnie wyprodukują 168 mln ton mleka krowiego wobec 166,6 mln ton szacowanych na 2018 r. (wzrost o niecały 1%). Wzrost produkcji będzie determinowany przede wszystkim rosnącą wydajnością mleczną (o 1,2%, do 7 240 kg/szt.), która zrekompensuje nieznaczną redukcję stada bydła mlecznego (o 0,4%, do 22,9 mln szt.).

Unia Europejska, po Indiach, pozostaje głównym producentem mleka na świecie – udział UE w globalnej produkcji mleka stanowi 20%. Polska jest 13. producentem mleka krowiego na świecie, z 2% udziałem, a w unijnej produkcji nasz kraj znajduje się na 5. miejscu, po Niemczech, Francji, Wielkiej Brytanii i Holandii.

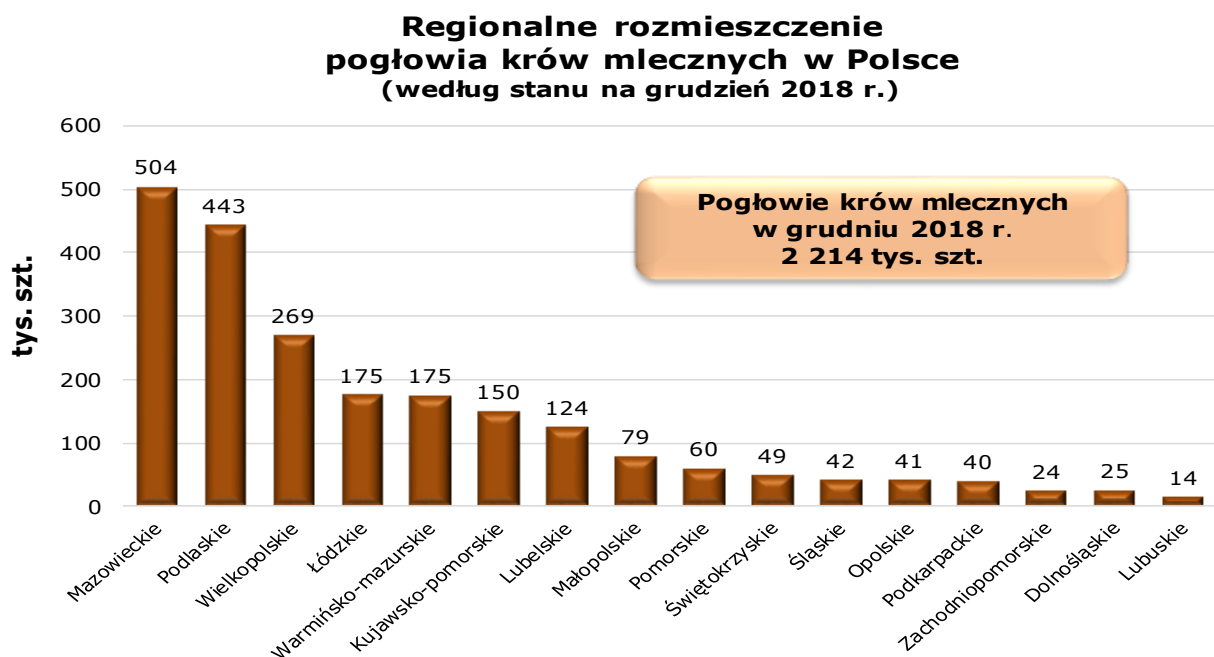
³⁰ Prognoza FAO – *Food Outlook Biannual report on global food markets November 2018 – Milk and milk products.*

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych KE.

Pogłowie krów, produkcja i dostawy mleka w Polsce

W Polsce, po okresie redukcji pogłowia krów mlecznych w latach 2004–2016, od 2017 r. notuje się odwrócenie trendu spadkowego. W grudniu 2018 r. stado krów było o 2,8% (o około 61 tys. szt.) większe niż rok wcześniej i liczyło 2 214 tys. szt.³¹ Korzystne warunki przyrodnicze oraz względy ekonomiczne powodują, że produkcja mleka koncentruje się w Polsce centralnej i wschodniej. Rejony te skupiają ponad 83% krajowego pogłowia i 86% dostaw surowca.

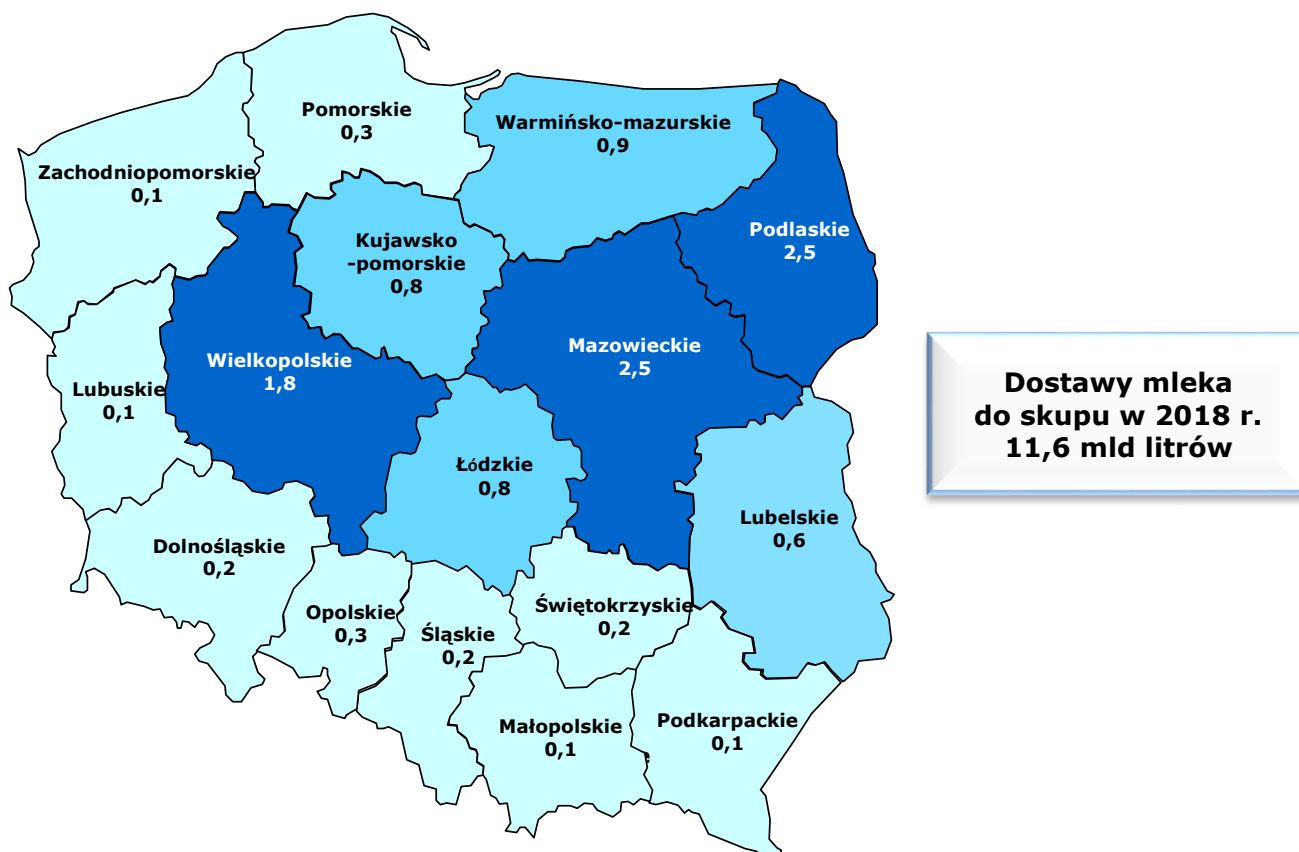
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS.

³¹ „Pogłowie bydła według stanu w grudniu 2018 r.”, Informacje Sygnalne GUS, 31.01.2019 r.

Krowy mleczne są utrzymywane głównie w gospodarstwach indywidualnych (około 95% krajowego pogłowia tych zwierząt). Chów koncentruje się na terenie woj. mazowieckiego (23% łącznego pogłowia krów mlecznych), podlaskiego (20%), wielkopolskiego (12%), a także łódzkiego i warmińsko-mazurskiego (po 8% udziału w krajowym pogłowiu), kujawsko-pomorskiego (7%) i lubelskiego (około 6%).

Koncentracja chowu oraz systematyczna poprawa technologii produkcji i genetyki bydła mlecznego skutkują wzrostem mleczności. W 2018 r. wydajność krów mlecznych oceniono na poziomie 6 350 litrów/szt., o 2% wyższym niż w 2017 r. W efekcie produkcja mleka w Polsce prawdopodobnie wyniosła 13,8 mld litrów i była o 3,5% większa niż w 2017 r. Jednocześnie dostawy do przemysłu mleczarskiego wzrosły o ponad 2%, do 11,6 mld litrów (dane wstępne GUS).

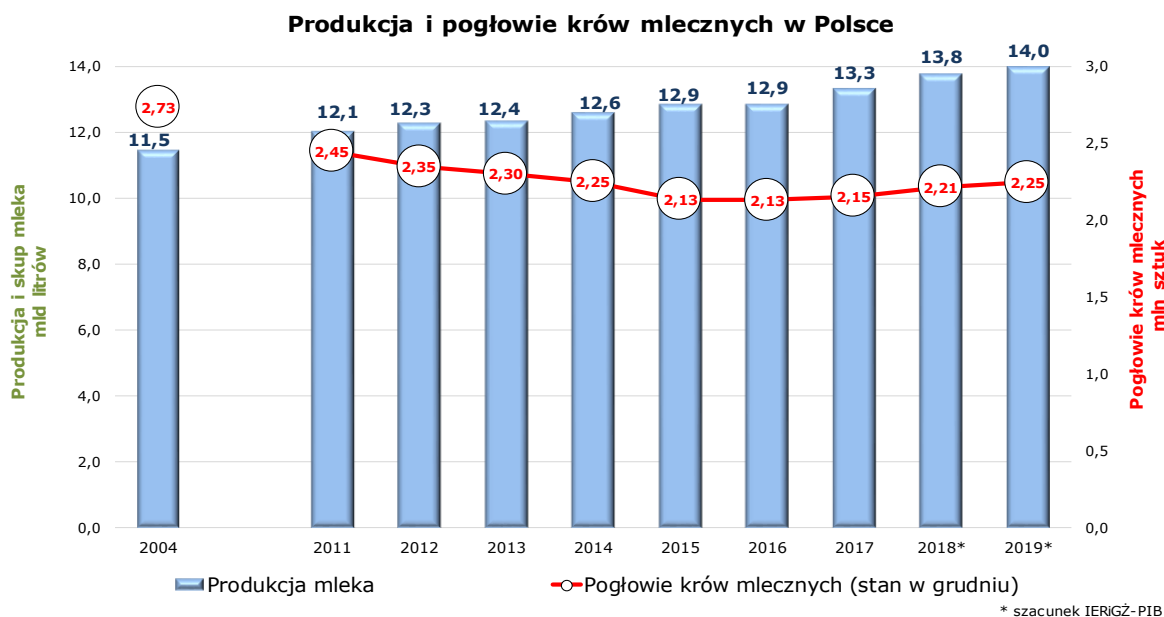
Dostawy mleka do skupu w Polsce w 2018 r. (w mld litrów)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS.

W 2019 r., na skutek przewidywanego utrzymania opłacalności produkcji mleka i globalnego popytu na produkty mleczne, krajowe pogłowia krów mlecznych może

wykazywać dalszy umiarkowany wzrost. Analitycy KOWR szacują, że w czerwcu 2019 r. liczba krów mlecznych może wynieść 2 255 tys. szt. i być o 1% większa niż w czerwcu 2018 r., a w grudniu – 2 245 tys. szt., o 1,4% większa. Przy dalszym wzroście mleczności (o 2%, do 6 450 litrów/szt.) produkcja mleka w Polsce w 2019 r. może się ukształtować na poziomie 14 mld litrów i być o 1,5% większa od szacowanej na rok 2018³².

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i IERiGŻ-PIB.

Produkcja masła i odtłuszczonego mleka w proszku (OMP)

Na skutek zwiększonych dostaw mleka do skupu oraz popytu eksportowego na produkty mleczne z Polski w 2018 r. krajowa produkcja trwałych artykułów mleczarskich była większa niż w roku 2017. Utrzymujący się w 2019 r. popyt na produkty mleczne o wysokim stopniu przetworzenia prawdopodobnie będzie wpływał stymulująco na dalszy wzrost krajowej produkcji wyrobów mleczarskich.

- **masło**

Według danych USDA³³ największym światowym producentem masła są Indie, które w 2018 r. wyprodukowały 5,6 mln ton tego tłuszczu. Na drugim miejscu znajduje się Unia Europejska, gdzie wiodącymi producentami masła są: Niemcy, Francja, Irlandia, Holandia, Polska i Wielka Brytania.

³² „Rynek Mleka – Stan i Perspektywy”, nr 55, wrzesień 2018 r., IERiGŻ-PIB, KOWR, MRiRW.

³³ *Dairy: World Markets and Trade*, USDA, December 2018.

W latach 2016–2018 unijna produkcja masła była względnie stabilna i kształtowała się na poziomie 2,33 mln ton³⁴. Jednak w odniesieniu do 2013 r., tj. na rok przed wprowadzeniem przez Federację Rosyjską embarga na import produktów mlecznych pochodzących z UE, unijna produkcja tego tłuszczu wzrosła o 10%. Komisja Europejska szacuje, że w 2019 r. na skutek przewidywanego dalszego wzrostu podaży mleka i utrzymania się globalnego popytu na tłuszcz mleczny, jego produkcja może osiągnąć poziom 2,35 mln ton, o 0,5% wyższy od średniej z lat 2016–2018.

W Polsce w 2018 r.³⁵ wyprodukowano 221 tys. ton masła, o 5% więcej niż przed rokiem. Analitycy Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa przewidują, że w 2019 r., na skutek kontynuacji wzrostowego trendu w światowej konsumpcji masła, krajowa produkcja tego tłuszczu może być o 6% większa od poziomu notowanego w 2018 r. i wynieść 225 tys. ton.

- **odtłuszczone mleko w proszku**

Unia Europejska jest największym na świecie producentem odtłuszczonego mleka w proszku – najważniejszymi producentami w ramach ugrupowania są: Niemcy, Francja, Belgia, Polska i Irlandia. Na drugiej pozycji znajdują się Stany Zjednoczone, a następnie Indie oraz Nowa Zelandia i Australia.

Na rynku światowym rośnie zapotrzebowanie na odtłuszczone mleko w proszku, co wynika z różnorodności zastosowań tego produktu, który może być przetwarzany na świeże produkty mleczne, dodawany do deserów, słodczy, wyrobów piekarniczych, dań gotowych itp. Ze względu na skorelowanie produkcji masła i OMP, w 2018 r. unijna produkcja tego proszku prawdopodobnie była tylko nieznacznie (o 0,4%) większa niż w 2017 r. i wyniosła 1,54 mln ton. Z przewidywań Komisji Europejskiej wynika, że produkcja odtłuszczonego mleka w proszku w 2019 r. może być zbliżona do szacowanej na 2018 r., ale o 2% mniejsza niż w roku 2016, kiedy wolumen produkcji osiągnął rekordowy poziom 1 569 tys. ton.

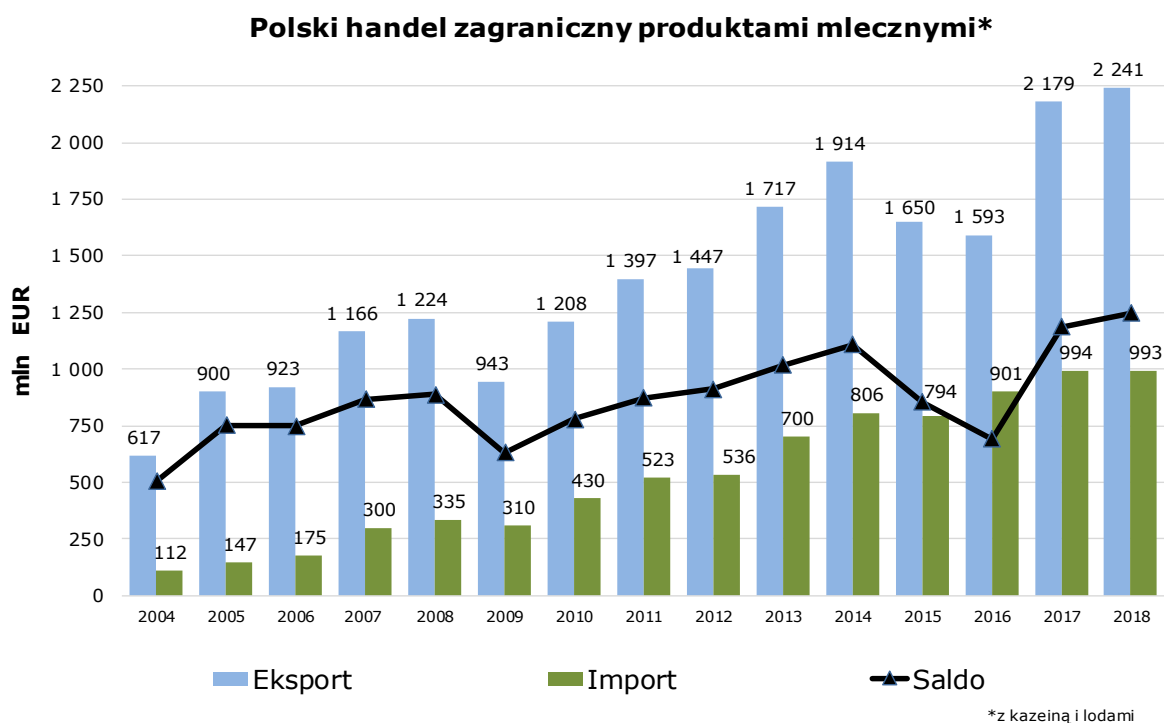
Notowana poprawa koniunktury na światowym rynku OMP wpływała stymulująco na wzrost krajowej produkcji tego artykułu. Z danych GUS wynika, że w 2018 r. w Polsce wyprodukowano 164 tys. ton OMP, o 13% więcej niż rok wcześniej. Analitycy KOWR oceniają, że w 2019 r. produkcja OMP może się ukształtować na poziomie 180 tys. ton, o 10% wyższym niż w 2018 r.

³⁴ *EU Agricultural Outlook for Markets and Income 2018–2030*, December 2018.

³⁵ Dane GUS – produkcja artykułów mleczarskich w przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej.

Polski handel zagraniczny mlekiem i produktami mlecznymi³⁶

Globalny popyt na artykuły mleczarskie notowany w 2018 r. wpływał stymulująco na ich wywóz z Polski. W efekcie krajowa branża mleczarska uzyskała rekordowe wpływy z eksportu. Ze wstępnych danych Ministerstwa Finansów wynika, że w 2018 r. wartość wywiezionych artykułów mleczarskich osiągnęła poziom 2,24 mld EUR (9,53 mld zł), o blisko 3% wyższy niż w bardzo dobrym 2017 r. Jednocześnie wydatki na zakup tego asortymentu poza granicami naszego kraju były zbliżone do notowanych w 2017 r. i wyniosły niecały 1 mld EUR (4,22 mld zł). Dodatkowo saldo handlu zagranicznego ukształtowało się na poziomie około 1,25 mld EUR (5,31 mld zł), o 5% wyższym niż w 2017 r. Przewiduje się, że w roku 2019 utrwalą się wzrostowe tendencje w obrocie produktami mlecznymi, a krajowa branża mleczarska pozostanie eksporterem netto.

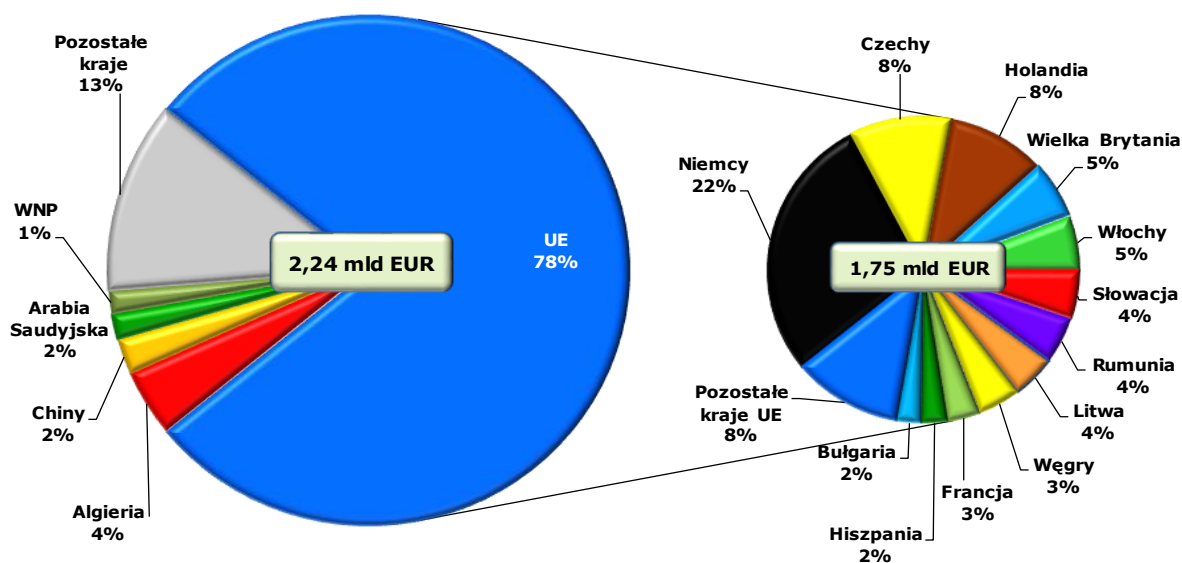
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych Ministerstwa Finansów, za 2018 r. dane wstępne.

Produkty mleczne z Polski tradycyjnie eksportowane były przede wszystkim na rynek unijny. W 2018 r. udział krajów UE w wartości wywozu wyniósł 78,3% wobec 77,4% w 2017 r. Jednocześnie wpływy uzyskane z eksportu do UE wzrosły o blisko 4%, do 1,75 mld EUR. Głównymi odbiorcami produktów mlecznych były:

³⁶ Wyniki polskiego handlu zagranicznego produktami mlecznymi dotyczą artykułów o kodach CN 0401-0406, 2105 oraz wybranych produktów z pozycji CN 3501.

Niemcy (22% wartości – 494 mln EUR), Czechy i Holandia (po około 8% – odpowiednio 186 mln EUR i 180 mln EUR), Wielka Brytania i Włochy (po 5% – odpowiednio 106 mln EUR i 102 mln EUR) oraz Słowacja, Rumunia i Litwa (po 4%). Udział wywozu artykułów mleczarskich do krajów WNP od 2014 r. (tj. od momentu wprowadzenia rosyjskiego embarga) jest niewielki i w 2018 r. wyniósł 1,4%. Jednak łączna wartość wyeksportowanych produktów do tego ugrupowania była o 15% większa niż w 2017 r. i wyniosła 32 mln EUR. Udział krajów pozaunijnych, nienależących do WNP w wywozie był o 1 pp. mniejszy od notowanego rok wcześniej i wyniósł 20%. Spośród tych krajów największy udział w eksporcie produktów mlecznych miały: Algieria (4% wartości wywozu – 95 mln EUR), a także Chiny i Arabia Saudyjska (po około 2% – odpowiednio 50,5 mln EUR i 37 mln EUR).

Struktura geograficzna polskiego eksportu produktów mlecznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

• obroty handlowe masłem i tłuszczami mlecznymi

Unia Europejska, po Nowej Zelandii, należy do grona czołowych światowych eksporterów masła. Z danych KE wynika, że w 2018 r. unijny wywóz masła i tłuszczów mlecznych uległ ograniczeniu, na skutek wyhamowania dynamiki wzrostu produkcji tego asortymentu i jednocześnie rosnącego popytu wewnętrznego. Z danych KE wynika, że w 2018 r. poza obszar celny UE wywieziono 161,8 tys. ton masła,

o 8% mniej niż w 2017 r. Komisja Europejska przewiduje, że w 2019 r. eksport masła z UE może być o około 1% większy niż rok wcześniej.

Wywóz masła i tłuszczów mlecznych z Polski osiągnął rekordowy poziom. W 2018 r. z kraju wyeksportowano 67 tys. ton tego asortymentu, o 9% więcej niż przed rokiem i ponad 2-krotnie więcej niż w roku akcesji Polski do UE. Jednocześnie przywóz masła był zbliżony do notowanego w 2017 r. i wyniósł niecałe 21 tys. ton. W 2019 r. na skutek przewidywanego dalszego wzrostu popytu na masło prawdopodobnie podtrzymana zostanie wzrostowa tendencja w wywozie tego tłuszczu. Analitycy KOWR oceniają, że eksport masła może być o około 4% większy niż w 2018 r. i wynieść 70 tys. ton. Jednocześnie przywóz masła do Polski może być zbliżony do poziomu z 2018 r.

- **obroty handlowe odtłuszczonym mlekiem w proszku**

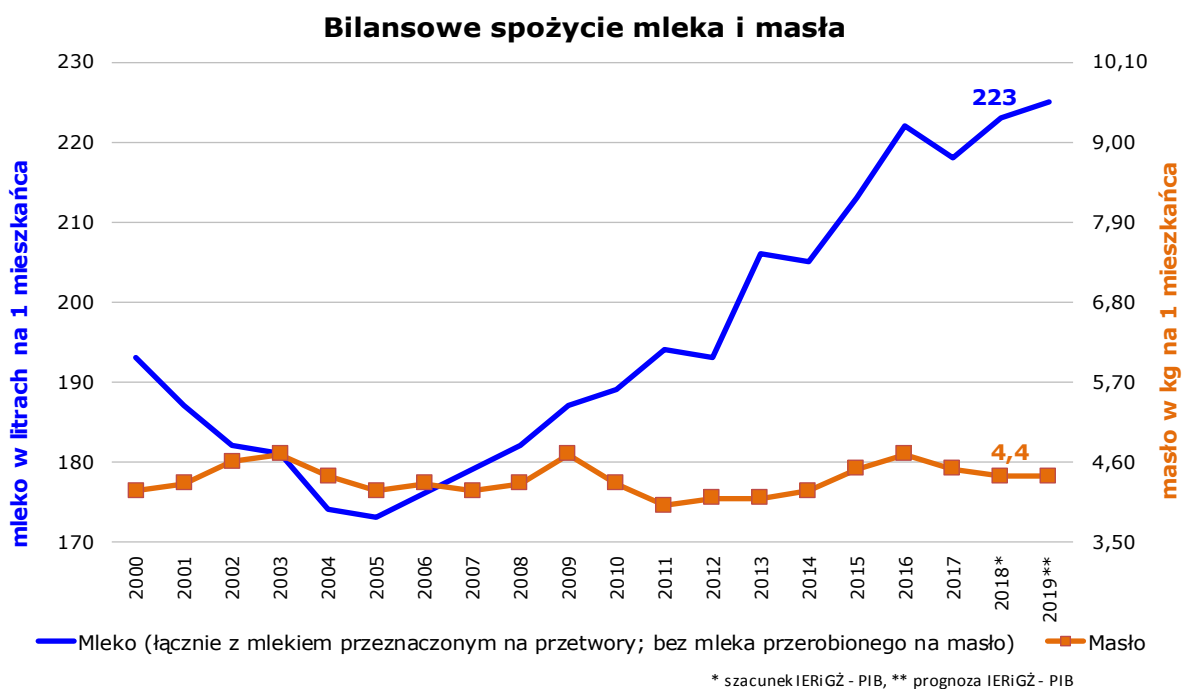
Unia Europejska pozostaje niekwestionowanym liderem w światowym eksporcie odtłuszczonego mleka w proszku. Ponadto do grona znaczących eksporterów zaliczają się także: USA, Nowa Zelandia, Australia oraz Białoruś.

Utrzymujący się w 2018 r. globalny popyt na odtłuszczone mleko w proszku przyczynił się do dalszego wzrostu unijnego eksportu tego produktu. Z danych KE wynika, że poza obszar celny UE wywieziono 834 tys. ton OMP, o 7% więcej niż w 2017 r. Komisja Europejska przewiduje, że w 2019 r. wywóz z UE może osiągnąć nienotowany dotychczas poziom 890 tys. ton, o 7% wyższy niż w 2018 r.

Polska jest liczącym się na świecie eksporterem odtłuszczonego mleka w proszku. Według danych UN Comtrade w 2017 r. nasz kraj zajmował 10. pozycję w handlu globalnym OMP (z 3% udziałem), a w UE – 6. pozycję (po Niemczech, Francji, Belgii, Holandii i Irlandii), z 11% udziałem w unijnej strukturze wywozu. W 2018 r. z Polski wyeksportowano 132 tys. ton tego proszku (80% produkcji ogółem), o 47% więcej niż przed rokiem. Przy założeniu, że w 2019 r. utrzyma się globalny popyt na OMP, jego wywóz z Polski może nadal wykazywać tendencję wzrostową. Analitycy Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa oceniają, że w 2019 r. eksport OMP może wynieść 140 tys. ton i być o 6% większy niż w 2018 r. Pomimo przewidywanego dalszego wzrostu zużycia OMP, przy wzroście produkcji, jego przywóz prawdopodobnie utrzyma się na poziomie zbliżonym do notowanego w 2018 r. – 38–40 tys. ton.

Spożycie mleka i jego przetworów³⁷

W Polsce, w 2018 r. wraz z wyhamowaniem wzrostowej tendencji cen detalicznych artykułów mleczarskich, bilansowe spożycie mleka (łącznie z mlekiem przeznaczonym na przetwory, bez mleka przerobionego na masło) prawdopodobnie wzrosło o około 2%, do 223 litrów na mieszkańca. Jednocześnie ze względu na stosunkowo wysoki poziom cen detalicznych masła³⁸, dalszemu ograniczeniu mogła ulec konsumpcja tego tłuszczu. IERiGŻ-PIB ocenia, że w 2018 r. przeciętny mieszkaniec Polski spożył 4,4 kg masła wobec 4,5 kg w 2017 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i IERiGŻ-PIB.

W 2019 r., w warunkach rosnącej podaży mleka oraz możliwej dalszej poprawy sytuacji dochodowej ludności, prawdopodobnie kontynuowana będzie wzrostowa tendencja w spożyciu mleka i jego przetworów. IERiGŻ-PIB przewiduje, że bilansowa konsumpcja mleka osiągnie poziom 225 litrów na mieszkańca i będzie o około 1% większa od szacowanej na 2018 r. Konsumpcja masła może być zbliżona do szacowanej na 2018 r. (4,4 kg/mieszkańca) na skutek wyhamowania dynamiki wzrostu cen tego tłuszczu.

³⁷ Rynek Mleka – Stan i Perspektywy, nr 55, wrzesień 2018 r., IERiGŻ-PIB, KOWR, MRIRW.

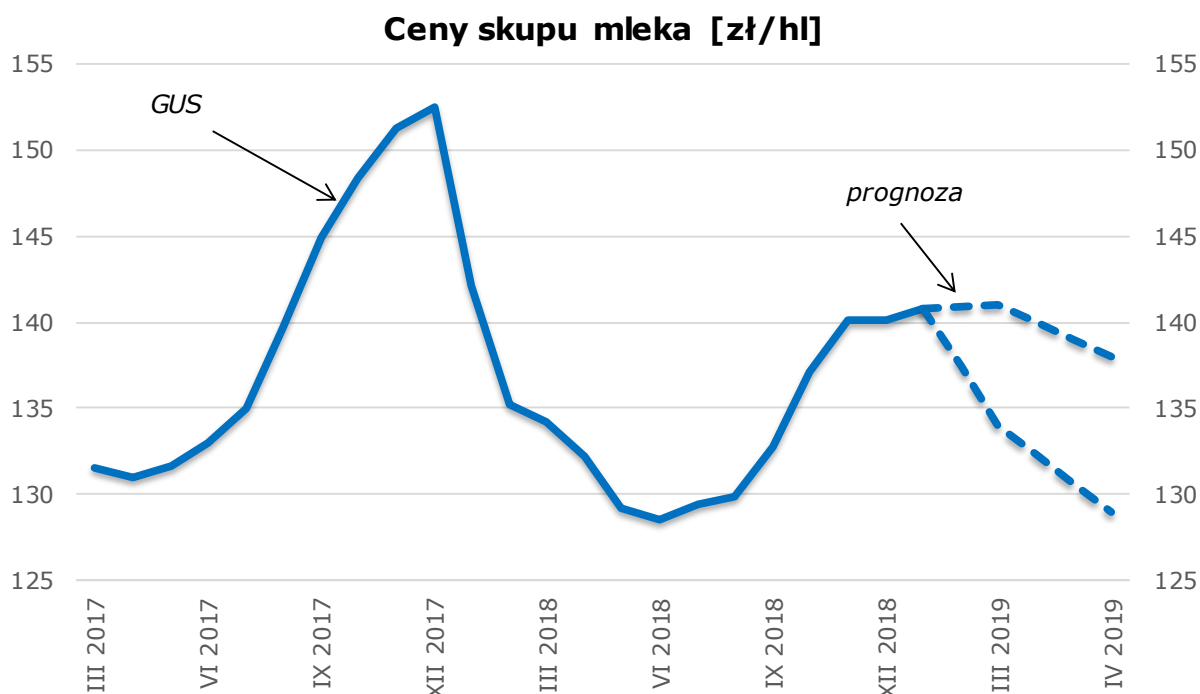
³⁸ Według danych GUS w 2018 r. ceny detaliczne masła były o 12,8% wyższe niż w 2017 r.

Sytuacja cenowa

• ceny skupu mleka surowego

Na początku 2019 r. podtrzymana została, zapoczątkowana w drugiej połowie 2018 r., wzrostowa tendencja cen skupu mleka surowego. Według danych GUS w styczniu 2019 r. krajowi dostawcy za surowiec przeciętnie uzyskiwali 140,77 zł/hl, o 0,5% więcej niż w grudniu 2018 r., ale o 1% mniej niż w styczniu 2018 r.

Zespół Ekspertów ocenił, że w marcu 2019 r. ceny skupu mleka prawdopodobnie będą do 5% wyższe niż przed rokiem. W połowie 2019 r., ze względu na sezonowy wzrost podaży, ceny mleka mogą kształtować się w granicach 129–138 zł/hl, tj. na poziomie do 7% wyższym niż w porównywalnym okresie 2018 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i prognozy Zespołu Ekspertów.

Od końca 2018 r. ceny masła na rynku światowym wykazywały dynamiczny wzrost. Jednak w Polsce ceny tego tłuszczu, po wzroście w pierwszych tygodniach 2019 r., w lutym ulegały obniżkom. Według danych ZSRIR MRiRW na przełomie lutego i marca 2019 r. przeciętna cena masła w blokach wyniosła 18,24 zł/kg z VAT i była o 5% niższa niż miesiąc wcześniej i o 3% niższa niż przed rokiem.

Kontynuowany w 2019 r. zwiększony globalny popyt na odtłuszczone mleko w proszku wpływa stymulująco na wzrost cen tego produktu u jego największych światowych eksporterów (UE, USA, Australii i Nowej Zelandii). W Polsce wzrostowa

tendencja cen OMP utrzymuje się od maja 2018 r. W dniach 25.02 – 3.03.2019 r. producenci za OMP uzyskiwali 7,80 zł/kg z VAT, o około 8% więcej niż miesiąc wcześniej i o 32% więcej niż w porównywalnym okresie 2018 r.

W wyniku spodziewanego utrzymania się korzystnej koniunktury na światowym rynku mleka oraz rosnącego popytu na surowiec, krajowe ceny zbytu produktów mlecznych prawdopodobnie będą utrzymywały się na względnie wysokim poziomie.